

1. AMMATILLISEN ERITYISOPETTAJAN TOIMINTAYMPÄRISTÖT	2
2. AMMATILLISEN ERITYISOPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	3
2.1 Erityisopettajakoulutuksen keskeisiä lähtökohtia	3
2.2 Ammatillisen erityisopettajan osaamisalueita	4
2.3 Opiskelun käytännöistä – HEKS, PITS, eettisen kehittymisen kansio	9
3. AMMATTIPEDAGOGISEN OSAAMISEN KEHITTÄMINEN 60 OP	11
3.1 Osaamisen tunnistaminen, osoittaminen, kehittymisen suunnittelu ja arviointi 5 op	11
3.2 Erityispedagogiikan perusopinnot	15
Aiempien erityispedagogiikan perusopintojen hyväksilukeminen	15
Erityispedagogiikan peruskurssi 6 op	16
Oppimisen haasteet 6 op	16
Syrjäytyminen 5 op	17
Tuen tarve 5 op	18
Kasvatustieteellisen tutkimuksen perusteet 3 op	18
3.3 Erityisopettaja työelämä- ja verkostoyhteistyössä 5 op	19
3.4 Erityisopettajuus ja ohjausosaamisen kehittäminen 15 op	23
3.5 Tutkiva ja kehittävä erityisopettaja 10 op	27
4. TIEDOKSI JA OPINTOJEN TUEKSI	29
4.1 Opiskelijapalvelut	29
4.2 Ammatillisen erityisopettajan kehittymisen jatkumo	32
Täydennyskoulutus	32
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, TKI	33
HAAGA-HELIA Ammatillisen opettajakorkeakoulun ja erityisopettajakoulutuksen taustoja	34
5. AIKATAULU 2015–2016	36

1

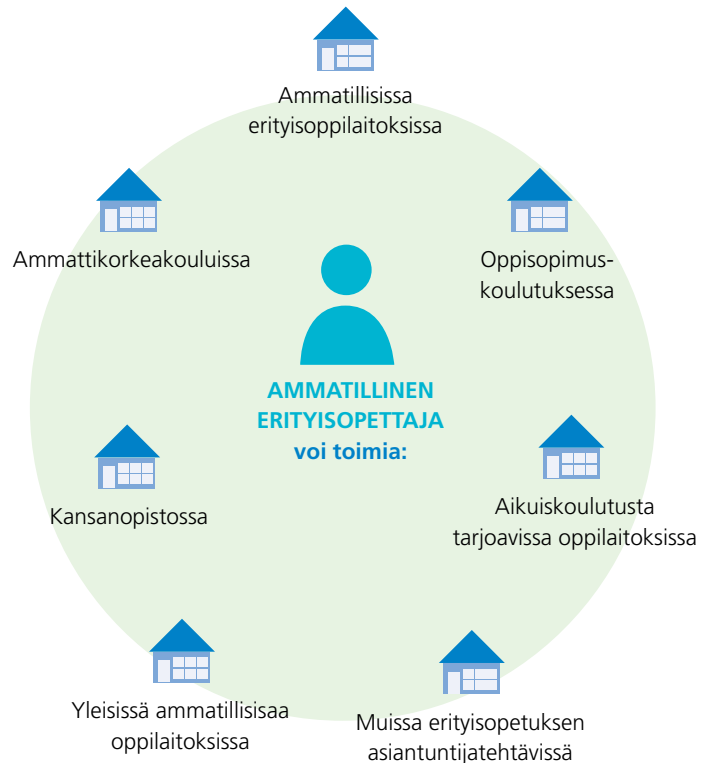
Ammatillisen erityisopettajan toimintaympäristöt

Koulutusjärjestelmässä tapahtuvat rakenteelliset ja sisällölliset muutokset ovat muokanneet ammatillisen erityisopetuksen ja opettajien työnkuvaa: yksilöllinen työote on laajentunut oppilaitosyhteisön ja alueellisen toiminnan kehittämiseen. Lisäksi ammatillisten oppilaitosten yhdentyminen ja suurten koulutus konsernien muodostaminen asettavat yhä enemmän vaatimuksia erityisopetuksen suunnittelulle, toteutukselle ja kehittämiselle.

Ammatillisen koulutuksen toteutuksessa ja tutkinnon perusteissa tulee ottaa huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, tavoitteet sekä työllistymisen vaihtoehdot. Erityistä tukea tarvitsevien nuorten ja aikuisten opiskelijoiden työllistymisen edistäminen edellyttää ammatilliselta erityisopetukselta monimuotoisia toimintatapoja sekä hyvin toimivaa yhteistyöverkostoa.

Ammatillisen erityisopettajan työ oppilaitoksessa koostuu opetussuunnitelmatyöstä, opetuksesta ja ohjauksesta sekä oppilaitoksen sisäisestä ja ulkoisesta verkostoyhteistyöstä, johon kuuluvat erilaiset paikalliset ja alueelliset sekä kansainväliset verkostot. Laadukkaan työn perustana ovat monipuoliset, joustavat ja luottamukselliset suhteet opiskelijoihin, omaan työyhteisöön ja työpaikkoja tarjoaviin yrityksiin sekä alueellisiin yhteistyökumppaneihin.

Monimuotoisissa toimintaympäristöissä erityisopettajan työ on jatkuvaa oman työskentelyn, työyhteisön ja verkostojen arviointia, ammatillisen opetuksen kehittämistä ja tutkimista erityispedagogisesta näkökulmasta.

Kuvio 1. Ammatillisen erityisopettajan toimintaympäristö

2 Ammatillisen erityisopettajan pedagogiset opinnot

2.1 Erityisopettajakoulutuksen keskeisiä lähtökohtia

Ammatillinen erityisopettajakoulutus on ammatillisessa koulutuksessa toimiville opettajille tarkoitettu kehitysohjelma ammatillisen koulutuksen erityispedagogisiin tehtäviin. Koulutuksen laajuus on 60 opintopistettä. Kaikki koulutukseen valitut ovat suorittaneet ammatillisen oppilaitosten opettajilta vaadittavan pedagogisen koulutuksen (60 op) ja hankkineet kokemusta opettajan työstä sekä mahdollisesti myös erityisopetuksen tehtävistä.

Koulutuksen tavoitteena on ammattialaansa ja opetustyötään tutkiva ja kehittävä erityisopettaja, joka tekee työtään erityisopetuksen asiantuntijana moniammatillisessa yhteistyössä.

Erityisopettajakoulutus on yksilöllinen kehitysohjelma, jossa osaaminen, kyvyt ja tavoitteet ovat lähtökohtana opintojen suunnittelussa. Käytännön oppimislanteiden ja -prosessien tutkiminen ja kehittäminen nostavat esiin uusia näkökulmia toimia ja ymmärtää erityisopetuksen sekä -ohjauksen käytäntöjä. Ymmärtämisen apuna ovat erityispedagogiset ja kuntoutukselliset käsitteet sekä myös niiden pohjalta tuotettavat toimintamallit. Koulutuksen aikana erityispedagogiikan teoriaa ja käytäntöä sovelletaan myös oman työyhteisön sekä työelämän kanssa toteutettavassa yhteistyössä.

Koulutuksen tavoitteet perustuvat kansallisiin koulutuspoliittisiin linjauksiin, joissa korostetaan **inklusiivista ammatillista koulutusta yhteistyössä työelämän kanssa**. Tämä tarkoittaa koulutusmahdollisuuksien takaamista kaikille ja koulutuksen merkityksen korostamista syr-

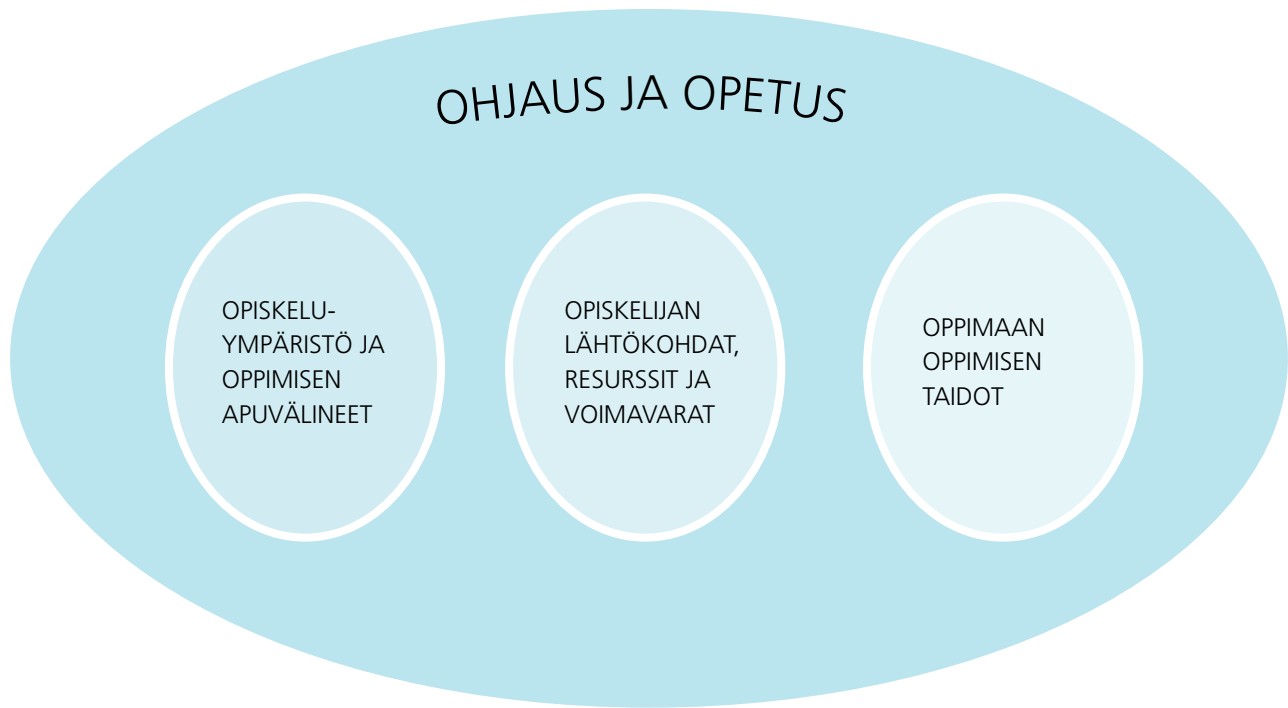
jäytymisen ehkäisyssä ja osallisuuden lisäämisessä. Ammatillisessa erityisopetuksessa keskeisenä haasteena on *erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tuen ja ohjauksen, opintojen henkilökohtaistamisen sekä yksilöllisen oppimisen järjestäminen osana yleistä ammatillista oppimisympäristöä*.

Koulutuksen keskiössä on erityisopettajuuden **eettinen arvoperusta**: yksilöllisyyden kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, erilaisuuden arvostaminen, vastuu lähimmäisistä, tasa-arvon edistäminen ja työn kunnioittaminen. Ammatillisen erityisopettajan työhön sisältyy oman ja oppilaitosyhteisön toiminnan motiivien ja päämäärien eettistä pohdintaa ja arviointia. Opiskelijoiden elämäntilanteen ja osaamisen arviointiin liittyy paljon erityisopettajan vastuuta ja valtaa.

Saavutettavan/esteettömän oppimisen edistäminen on tärkeä koulutuksen arvolähtökohta. Siihen liittyvät erilaisen oppijan lähtökohdista suunnitellut opiskelijan hyvinvointia edistävät opetus- ja ohjausmenetelmät ja oppimisympäristöt sekä kuntoutumisen työllistymisen ja hyvän elämän tukeminen. Erityisopetuksen tarjoama tuki tulee järjestää tarkoituksenmukaisesti.

Ammatillisen koulutuksen kentällä kiinnittyy huomio kaikkien oppijoiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden tukemiseen. Koulutustarjonnan ja opiskelijoiden monimuotoisuuden lisääntyminen asettavat vaatimuksia jokaiselle opetuksen ja ohjauksen parissa työskentelevälle toimijalle.

Keskeisenä lähtökohtana ohjauksen onnistumisessa on rakentava vuorovaikutus, johon liittyy luottamus, aito kohtaaminen ja arvostava läsnäolo.

Kuvio 2. Opiskelijahyvinvoinnin tukeminen

2.2 Ammatillisen erityisopettajan osaamisalueita

HH AOKKn osaamisperustainen opetussuunnitelma (ops) sisältää ammatillisen erityisopettajan pedagogisen osaamisen kuvaukset, joista käsin ja joihin peilaten erityisopettajan työtä tutkitaan ja kehitetään.

Ammatillisen erityisopettajan toiminta perustuu ammatti- ja työelämäosaamiseen, ammattipedagogiseen osaamiseen sekä erityispedagogiseen osaamiseen. Ammat-

tipedagoginen osaaminen jaetaan tässä opetussuunnitelmassa kolmeen alueeseen, joihin liittyy aina myös erityispedagoginen näkökulma (Kuvio 2.):

- ohjaaminen, opettaminen ja arvioiminen,
- työelämä- ja verkostoyhteistyö sekä
- tutkiva kehittäminen.

Kuvio 3. Ammatillisen erityisopettajan toiminnan perusta

Osaamisalueet muodostavat ammatillisen erityisopettajan osaamisen kokonaisuuden, jonka painotukset vaihtelevat erityisopettajan työn sisällön ja toimintaympäristön mukaan. Tässä opetussuunnitelmassa osaamisalueita tarkastellaan myös erillisinä, jolloin ne tarjoavat välineen erityisopettajan työn arviointiin. Osaamisalueiden avulla arvioidaan erityisopettajaopiskelijan osaamisen kehitty-

mistä opintojen aikana.

Huomionarvoista on, että osaamiskuvaukset ovat luonteeltaan olettamuksia: osaamisen arvioinnin tulee kohdistua myös niiden pätevyyteen ja tarkoituksenmukaisuuteen suhteessa ammatillisen erityisopettajan työhön, ammatillisen erityisopetuksen koko laajaan kenttään ja erityispedagogiikan muuttuviin toteutuksiin. Kuvio 3.

Osaamisen arvioinnin KOHTEITA

- Tavoitteellinen yhteistoiminta opiskelijoiden, heidän lähi-ihmistensä, kollegoiden, eri ammattiryhmien, -alojen ja työpaikkojen edustajien kanssa.

Osaamisen arvioinnin KRITEREITÄ

Ammatillinen erityisopettaja:

- Arvioi ja kehittää yhteistoiminnallisia erityispedagogisia toimintatapoja omassa työyhteisössään ja verkostoissaan
- Kehittää opetussuunnitelmia ja erityispedagogista ohjaus- ja opetusmenetelmiä, oppimisen apuvälineitä sekä oppimisympäristöjä työelämän, opiskelijoiden ja kollegoidesi kanssa.
- Mahdollistaa ja kehittää ammatillisen koulutuksen ja työelämän välistä yhteistyötä, valmentajamaista ohjausotetta yrittäjyyttä ja yhteistoiminnallista oppimista työelämän kanssa erityispedagogisena asiantuntijana.
- Toimii työyhteisöjen valmentajana työssäoppimiskäytänteiden ja työllistymisen tehostamisessa erityisen tuen mahdollistajana.
- Kehittää poikkisektorista yhteistyötä opiskelijoiden kotikuntien yhteistyötahojen kanssa.
- Toteuttaa ja kehittää aktiivisesti laadukasta työpari- tai tiimitoimintaa erityisopetukseen pohjautuvan ohjaus- ja opetustoiminnan kehittämiseksi
- Edistää toiminnassaan opiskelu- ja työhyvinvointia, keskinäistä luottamusta, työturvallisuutta ja kestäväää kehitystä.
- Toimii yhteistyössä opiskelijan ja hänen lähi-ihmistensä kanssa oppijan parhaaksi.
- Tuntee ammatillista erityisopetusta ohjaavia säädöksiä, ohjeita ja sopimuksia (mm. kansainväliset sopimukset, lait ja asetukset, OKM:n koulutus ja tutkimus kehittämissuunnitelma, tutkintosääntö, oppilaitoksensa strategia, erityisopetuksen ja ohjauksen suunnitelmat).

HENKILÖKOHTAISET tavoitteet, osaamisen kehittäminen ja osoittaminen:

2.3 Opiskelun käytännöistä – HEKS, PITS, eettisen kehittymisen kansio

Erityisopettajaopintojen aluksi perehdyt ammatillisen erityisopettajan osaamisalueisiin, kehittymistarpeisiin ja tunnistat oman osaamisesi (3.1). Kehittymistarpeiden ja osaamisen tunnistamisen tukena käytät opetussuunnitelmaa, dokumenttejasi, osaamistasi arvioivia keskusteluja kollegoiden, esimiesten, työelämän ja ohjaajasi kanssa.

Henkilökohtainen kehityssuunnitelma (HEKS)

ja sitä tarkentavat ohjauskeskustelut määrittelevät, mitä opintotokeja erityisopettajaopinnot sinulta edellyttävät sekä miten kehität osaamistasi eri osaamisalueilla opintojen kuluessa. Käyt ohjauskeskusteluja sovitusti oman ohjaajasi kanssa opintojen alussa, aikana ja lopussa. HEKS voidaan rakentaa monella tavalla. Tyypillisimmät tavat ovat ns. integratiivinen malli ja erotteleva malli.

– **Integratiivisessa** mallissa suunnataan eri opintojaksojen kehitystehtävät samaan kohteeseen. Esimerkiksi opettajan yhteisöt ja verkostot, opetusharjoittelu sekä opettajan työn tutkiminen ja kehittäminen mukaan lukien erityispedagogiikan perusopinnot voivat mielekkäällä tavalla kaikki kohdistua samaan kehittämistoimintaan.

– **Erottelevassa** mallissa kehittämisen kohteet voivat vaihdella opintojaksoittain tavoitteittesi mukaisesti.

Koska erilaisissa yhteisöissä ja tiimeissä toimiminen on ammatillisen erityisopettajan ydinosaamista, erityisopettajaopintojen aikana työskennellään myös vaihtelevissa ja erikokoisissa ryhmissä. Yhdessä työskentelemisen tarkoitus on monipuolistaa oppimista ja ylläpitää ja kehittää verkostoja sekä tukea opiskelua ja opintojen etenemis-

tä. Pienryhmässä on mahdollista jakaa ja suhteuttaa omia näkemyksiä muiden ajatuksiin ja kokemuksiin.

Opintojen alussa liityt 3 - 6 hengen opiskelijakollegoidesi kanssa. Pienryhmän jäsenenä etsitte yhteisiä toimintatapoja ja laaditte **pienryhmän toimintasuunnitelma (PITS)**, jonka avulla osaamista jaetaan ja kehitetään yhteistoiminnallisesti. Toteutate yhdessä valitsemianne tehtäviä ja tarkastelette erilaisia yhteistyön tapoja ja mahdollisuuksia. Pienryhmätoiminta luo pohjan eri asiantuntijaosaajien osaamisen arvostamiselle ja työskentelylle yhdessä kohti yhteisiä tavoitteita.

HEKS ja PITS toimivat erityisopettajaopintojesi kehittymistavoitteina. Niiden pohjalta opintojen kuluessa tehdyt osaamista kehittävät opintoteot sekä niiden arviointi muodostavat yhdessä kehitymistäsi kuvaavan **eettisen kehittymisen kansion**. Eettisen kehittymisen kansio toimii näyttönä ammattieettisestä ajattelusta ja suoritetuista erityisopettajaopinnoista. Sen muodon ja toteutustavan voit valita itsellesi tarkoituksenmukaisesti. Osaamisen kehittymisen arviointi alkaa opintojen alussa ja jatkuu opintojen ajan. Opintojen loppupuolella kokoat eettisen kehittymisen kansioosi **oman eettisen ajattelusi, arvopohjasi sekä arvioit saavuttamaasi osaamista**. **Pohdit erityisopettajan identiteettiäsi** lähdeaineistoon peilaten ja arvioit kehityksesi suuntaa lähitulevaisuudessa.

Ammatilliseen erityisopettajankoulutukseen sisältyy **lähi- ja etä- ja verkko-opiskelua**. Lähiopiskelussa hyödynnetään moniammatillisissa ryhmissä olevaa osaamista ja kokemusta. Lähiopiskelu on vain osa opintoja ja se sisältää mm. erityispedagogisia ohjaus- ja opetusmenetelmännovaatioita, opintokäyntejä, verkko- ja mobiili-

liopiskeluun perehtymistä, pienryhmä- ja yksilöohjausta, asiantuntijaluentoja, opiskelijoiden verkottumista ja yhteistä sopimista. Etäopiskelujaksot muodostavat huomattavan osan opiskelujasi. Silloin työskennellään aktiivisesti sovittujen oppimistehtävien parissa joko itsenäisesti, oman pienryhmän kanssa tai verkossa.

Lähi- ja verkko-opetus sekä etäopiskelujaksot on rakennettu jonkin opintoihin liittyvän teeman, opinto-

jakson tai osaamisen kehittämisen ympärille. Opintojen tueksi tehdään ennakkotehtäviä tai työstetään esimerkiksi opiskelijoiden omaan työhön tai toimintaympäristöön liittyviä opetusmateriaaleja, suunnitelmia ja kehittämisideoita. Opiskelu toteutetaan Haaga-Helien tiloissa, erityisopettajaopiskelijoiden oppilaitoksissa, taustayhteisöissä, alueellisten kumppaneiden toimintaympäristöissä tai muissa yhteisesti sovitussa paikoissa. Kuvio 4.

Kuvio 4. Koulutusprosessin eteneminen

3 Ammattipedagogisen osaamisen kehittäminen 60 op

Ammatillisen erityisopettajan pedagogiset opinnot koostuvat seuraavista kokonaisuuksista:

- Osaamisen tunnistaminen, osoittaminen, kehittämisen suunnittelu ja arviointi 5 op
- Erityispedagogiikan perusopinnot 25 op
- Erityisopettaja työelämä ja verkostoyhteistyössä 5 op
- Erityisopettajuus ja ohjausosaamisen kehittäminen 15 op
- Tutkiva ja kehittävä erityisopettaja 10 op

3.1 Osaamisen tunnistaminen, osoittaminen, kehittämisen suunnittelu ja arviointi 5 op

Opintojakso koostuu seuraavista osista:

- Ammatillisen erityisopettajan osaaminen opetussuunnitelman valossa
- Oman osaamisen analysointi ja tunnistaminen
- Ammatillisen opettajan työ- ja toimintaympäristön osaamisen tunnistaminen
- Kehittämiskohteiden paikantaminen
- HEKS – Henkilökohtainen kehityssuunnitelma, eettisen kehittämisen kansio
- PITS – Pienryhmän toimintasuunnitelma

Ammatillisen erityisopettajan osaaminen opetussuunnitelman valossa

Opetussuunnitelma on ammatillisen opettajakorkeakoulun tulkinta erityisopettajan osaamisesta.

Siinä kuvataan ammatti- ja erityispedagogisen osaamisen peruslähtökohdat, ohjauksen ja yhteistoiminnan periaatteet sekä kehitymispolkujen rakentuminen HEKSiin ja PITSin avulla.

Aloita lukemalla ammatillisen erityisopettajankoulutuksen opetussuunnitelma tarkasti läpi ja kirjoita lukemasi perusteella HEKSiin teksti pohtien seuraavia kysymyksiä:

- Millaista osaamista Aokk:n opetussuunnitelman perusteella ammatilliselta erityisopettajalta edellytetään?
- Mitä opsissa kuvatut osaamisalueet merkitsevät sinulle ammatillisen erityisopettajan työssäsi?
- Mitä ajatuksia, kysymyksiä tai kommentteja osaamisalueet sinussa herättävät?

Oman osaamisen analysointi ja tunnistaminen

Laadi kuvaus itsestäsi alla olevien teemojen ja kysymysten pohjalta. Kuvaus kannattaa kirjoittaa huolellisesti, sillä vain sen pohjalta voit luoda opintopolustasi itsesi näköisen. Voit havainnollistaa ja pelkistää ajatuksiasi käyttämällä kuvauksen tueksi visualisointia. Pohdi tekstissäsi, miten teemaan liittyvä lähdeaineisto tukee tai haastaa ammatillista kehittymistäsi. Mainitse käyttämäsi lähteet tekstissä ja lähdeluettelossa.

Kuvaus itsestäsi:

- koulutusalasasi, ammatillinen pätevyytesi ja ammatillisen erityisopetukseen liittyvä osaamisesi
- nykyinen työruutusi ja toimenkuvasi
- ammatti- ja työelämäosaamisesi
- erityispedagoginen osaamisesi
- erityisopettajana/kouluttajana sekä asiantuntijana kehittymisen polkusi tähän mennessä
- vahvuutesi, kehittämistarpeesi, mahdollisuutesi ja haasteesi ammatillisena erityisopettajana (swot-analyysi)

Henkilökohtaiset kehitymis- ja kouluttautumishaasteesi ammatillisen erityisopettajan pedagogisissa opinnoissa:

- Mitkä ovat motiivisi, tavoitteesi ja odotuksesi opiskelun ja kehittymisen suhteen?

- Mitä haluat oppia ja mistä haluat tietää enemmän?
- Mihin kehittymisohjelman osaamisalueisiin haluat tai koet erityisesti tarvetta paneutua?
- Miten omat tavoitteesi sopivat yhteen opsissa kuvattujen osaamisalueiden kanssa?
- Mitä uutta haluat kokeilla ja mihin tahdot panostaa?
- Millaista yhteistyötä teet työelämän toimijoiden sekä muiden sidosryhmien kanssa?

Voidaksesi osallistua täysipainoisesti ammatilliseen

erityisopettajankoulutukseen pohdi myös

seuraavia käytännön kysymyksiä:

- Miten aiot arvioida kehittymistäsi näissä opinnoissa?
- Mitkä ovat resurssisi ja ajankäyttömahdollisuutesi näissä opinnoissa?
- Millaisissa erityisopetuksen toimintaympäristöissä haluat toteuttaa ohjaus- ja opetusharjoittelua?
- Mitä toiveita sinulla on ohjauksesta, ohjaajasi roolista ja verkostoitumisesta?
- Minkälaisessa muodossa aiot toteuttaa eettisen kehittymisen kansiosi?

Työ- ja toimintaympäristön kehittämistarpeiden tunnistaminen

Perehdy omaan tai valitsemaasi työ- ja toimintaympäristöön etsien organisaation strategisesti olennaiset tavoitteet ja niistä nousevat erityisopetukseen ja -ohjaukseen liittyvät kehittämistarpeet. Mikäli mahdollista, tarkastele näitä suhteessa työyhteisössä esiin nouseviin muutostarpeisiin. Osallista myös kyseinen työyhteisö yhteiseen pohdintaan ja mahdollisuuksien mukaan myös kehittämiseen.

Tutustu työ- ja toimintaympäristösi strategioihin, kehittämissuunnitelmiin ja -hankkeisiin. Etsi ja kirjaa asioita, jotka ovat sinulle tärkeitä sekä toimintoja, joihin voi-

sit osallistua ja joiden kehittämiseksi voisit antaa panoksesi. Perekhdy kiinnostukseksi mukaan myös kuntoutuksen, poikkisektorisen ja moniammatillisen yhteistyön, kestävä kehityksen, yrittäjyyden, kv-osaamisen ja monikulttuurisuuden ja tukityöllistymisen teemoihin sekä esitä niistä omia näkökulmiasi omaan työhösi liittyen.

Laadi koonti erityisopetukseen liittyvistä kehittämistarpeista pohtien muun muassa seuraavia asioita:

- Mitkä ovat tämän hetken keskeisiä keskustelun aiheita valitsemassasi työ- ja toimintaympäristössä?
- Miten kaikkien osallisuus varmistetaan ja esteettömyys mahdollistuu?
- Miten ajankohtaisia erityisopetukseen/kuntoutumiseen liittyviä kehittämishaasteita nostetaan esiin ja käsitellään?
- Millaisia mahdollisuuksia valitsemasi työ- ja toimintaympäristö tarjoaa ammatillisen erityisopettajan osaamisen kehittämiseksi?
- Miten yhdistät omat kehittymistarpeesi ammatillisena erityisopettajana valitsemasi työ- ja toimintaympäristön kehittämistarpeisiin?
- Miten osallistat ja kannustat työyhteisöäsi ja verkostojasi kehittämistoimintaan?

Kehittämiskohteiden paikantaminen

Listaa sellaisia työyhteisöäsi ja omaan työhösi ja ammatteesi liittyviä käytännöllisiä asioita, prosesseja tai yhteistyön tapoja, joiden kehittäminen erityispedagogisesta näkökulmasta olisi mielestäsi tarpeen.

Mieti oman ammatillisen erityisopetuksen tulevaisuutta ja haasteita. Mitä ammattialaan ja erityisopetukseen liittyvää tietoa ja osaamistasi voit hyödyntää kehittämistoiminnassa?

Tutustu työyhteisösi ja verkostojesi erityispedagogiseen kehittämistoimintaan.

Pohdi, mikä on/olisi roolisi tutkivana ja kehittävänä erityisopettajana esim. työyhteisöäsi, yhteistyöverkostoissasi, erityispedagogisten käytäntöjen mahdollistajana.

Pohdi, haluatko erityisopettajaopintojen kehittämistehtävän liittyvän johonkin laajempaan tutkimus-, kehittämisen- ja innovaatiotoimintaan, omaan ja työyhteisösi päivittäiseen ohjaus- ja opetustyöhön vai oppilaitosyhteisön ja verkostojen kehittämiseen.

HEKS – Henkilökohtainen kehityssuunnitelma

Edellä olet laatinut kirjoitelman pohtien seuraavia asioita:

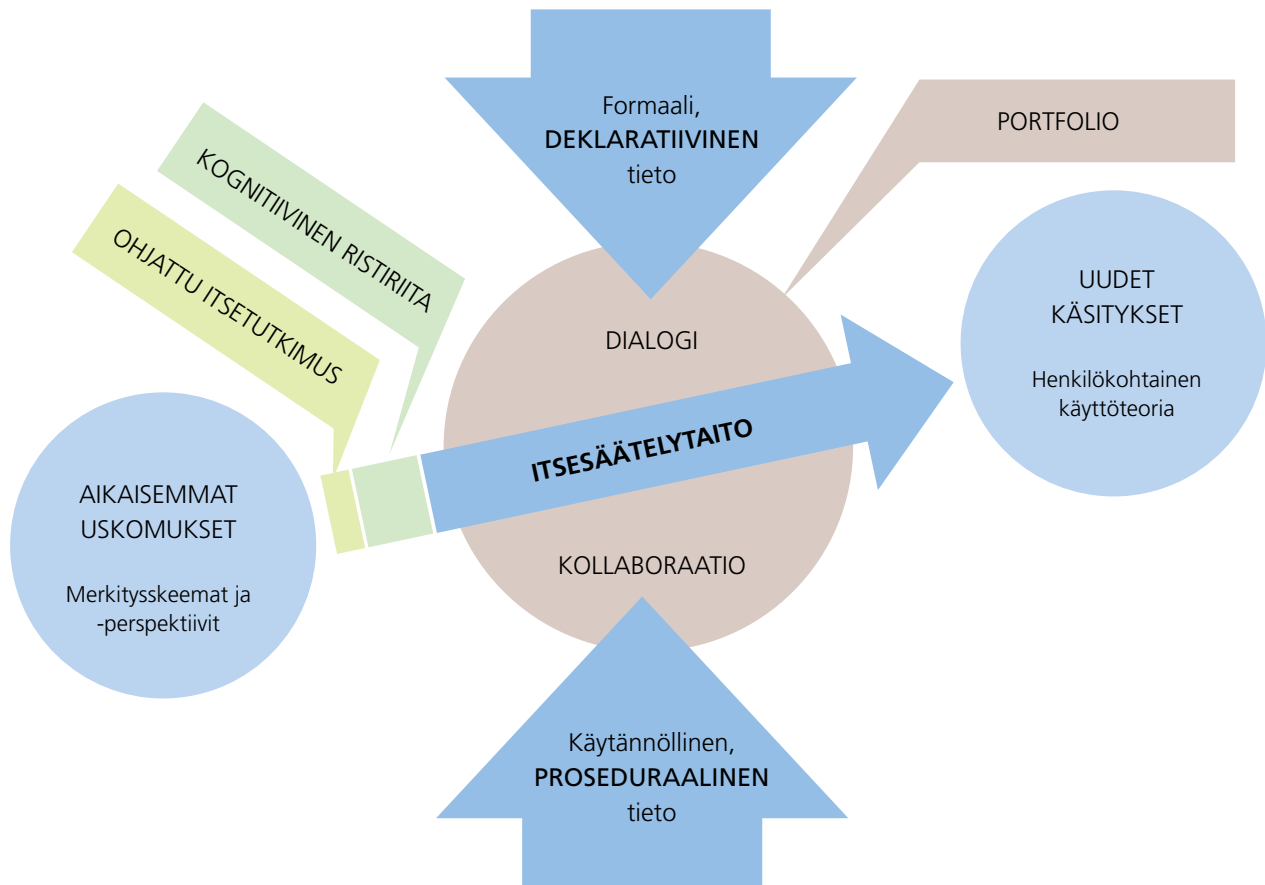
- Ammatillisen erityisopettajan osaaminen opetussuunnitelman valossa
- Oman osaamisen analysointi ja tunnistaminen
- Valitun työ- ja toimintaympäristön kehittämistarpeiden tunnistaminen
- Kehittämiskohteiden paikantaminen

Mieti kirjoitelmasi pohjalta, millainen henkilökohtainen kehityssuunnitelma palvelisi kehittämistarpeitasi parhaiten. Tältä pohjalta käyt ohjaajasi kanssa ohjauskeskustelun, jossa rakennetaan yhdessä oma kehityssuunnitelmasi kiinnostukseksi ja kehityksesi kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Käytännössä tämä siis tarkoittaa, että ammatillisen erityisopettajan osaamisalueita ja opiskelua painotetaan yksilöllisten tarpeittesi mukaan ja osaamisen kehittyminen sovitetaan nykyiseen tai tulevaan työ- ja toimintaympäristösi.

PITS – pienryhmän toimintasuunnitelma

Pienryhmä rakentaa opintojen alkuvaiheessa toimintasuunnitelman (PITS) ohjaajansa kanssa neuvotellen. PITS on pienryhmän sopimus yhdessä toteutettavista

opinnoista sekä vertaisohjauksesta ja -tuesta opintojen sekä ammatillisen kasvun ja kehittymisen edistämiseksi. PITS laaditaan myös kirjallisena. Kuvio 5.

Kuvio 5. Erityispedagogisen osaamisen kehittyminen
Konstruktivistinen näkökulma käsitteellisen muutoksen edistämiseen (mukaellen Silkelä, Väisänen 2000)

3.2 Erityispedagogiikan perusopinnot 25 op

- Erityispedagogiikan peruskurssi 6 op
- Oppimisen haasteet 6 op
- Syrjäytyminen 5 op
- Tuen tarve 5 op
- Kasvatustieteellisen tutkimuksen perusteet 3 op

Erityispedagogiikan perusopinnot (25 op) koostuvat opinnoista, jotka suoritetaan Helsingin yliopiston tutkintovaatimusten mukaisesti ja ne toteutetaan yhteistyössä yliopiston kanssa. Mikäli olet jo suorittanut nämä opinnot, sinun ei tarvitse osallistua niihin.

Aiempien erityispedagogiikan perusopintojen hyväksilukeminen

Aiemmin suorittamasi yliopistolliset erityispedagogiikan perusopinnot (25 op / 15 ov) hyväksiluetaan erityisopettajan pedagogisiin opintoihin. Hyväksilukua ei tarvitse erikseen anoa, vaan opintokokonaisuus kirjataan suoraan opintorekisteriin, mikäli todistus opinnoista on ollut yhteishakulomakkeen liitteenä.

Voit hakea hyväksilukua **myös yksittäisistä** erityispedagogiikan perusopintojen opintojaksoista, jos ne on suoritettu vuoden 2005 jälkeen. Opintojen, joilla hyväksilukua haetaan, tulee vastata sisällöllisesti erityispedagogiikan perusopintoja. Opintojaksojen hyväksiluvusta tulee tehdä erillinen anomus, joka löytyy nettisivuilta www.haaga-helia.fi/aokk.

Tavoitteet

Tunnet erityispedagogiikan tieteenalana ja käytännön toimintana. Perehdyt tieteenalan määrittelyyn, sovellusalueisiin, alaan liittyvään lainsäädäntöön ja tieteenalan historialliseen kehitykseen. Tutustut käytännössä opetukseen, opetussuunnitelmiin ja kuntoutukseen erilaisissa yhteyksissä.

Perehdyt erityispedagogiikan ja kuntoutuksen yhteiseen ainekseen, vammaisuuden sosiaaliseen malliin ja erityispedagogiikkaan tukitoimena, joka pyrkii vaikuttamaan yhteiskunnallisen osallistumisen toteutumiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Hankit perusvalmiudet tutkimusmenetelmien käyttöön.

Erityispedagogiikan perusopinnot arvioidaan asteikolla 0–5.

AKSELI I OPETETTAVUUS JA KOULUTETTAVUUS

Erityispedagogiikan peruskurssi 6 op

Tavoite

Saat yleiskäsityksen erityispedagogiikasta tieteenalana ja käytännön toimintana. Tunnet tieteenalan määritelmän, sovellusalueet, alaan liittyvän lainsäädännön ja tieteenalan historiallisen kehityksen. Tutustut käytännössä opetukseen, opetussuunnitelmiin ja kuntoutukseen erilaisissa yhteyksissä.

Sisältö

Tutustut erityispedagogiikan peruskäsitteisiin ja sisältöihin.

Kirjallisuus

- Moberg, S., Hautamäki, J., Lahtinen, U.y., Savolainen, H. & Vehmas, S. 2009. Erityispedagogiikan perusteet. WSOY. 221 s.
- Ikonen, O., Krogerus, A. 2009. Ainukertainen oppija. PS-Kustannus. 445 s.
- Jahnukainen M. (toim.). 2001. Lasten erityishuolto ja -opetus Suomessa. Lastensuojelun keskusliitto. 473 s.
- Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö. 2011. Kokkonen, T. (toim.) tai Finlexia-tietokanta. <http://www.finlex.fi/fi/laki/>

Arviointi

Asteikolla 0-5. Hyväksytty suoritus edellyttää osallistumista opetukseen ja tehtävien suorittamista hyväksytysti.

Oppimisen haasteet 6 op

Tavoite

Perehdyt lasten ja nuorten erityiskasvatukseen ja erityisopetuksen uuteen järjestämismalliin. Tutustut lukemisen ja kirjoittamisen oppimisvaikeuksiin sekä kommunikoinnin haasteisiin ja niihin kohdistuviin interventioihin.

Sisältö

Perehdyt oppimisen vaikeuksiin ja opetuksen järjestämiseen.

Kirjallisuus

- Opetusministeriö. 2007. Erityisopetuksen strategia. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/tr47.pdf?lang=fi>.
- Uusitalo-Malmivaara, L. 2009. Lukemisen vaikeuden kuntoutus ekaluokkalaisilla – kolme pedagogista interventiota. 229 s. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/17738/search?query=uusitalo-malmivaara&scope=&rpp=10&sortBy=0&order=DESC&submit=Hae>
- Saloviita, T. (toim.) 2009. Meidän koulu – keijoja työrauhan ja hyvän ilmapiirin saavuttamiseen. PS-Kustannus. 202 s.
- Launonen, K. 2007. Vuorovaikutus - kehitys, riskit ja tukeminen kuntoutuksen keinoin. Kehitysvammaliitto. 179 s.

Ja yksi seuraavista:

Kerola, K., Kujanpää, S. & Timonen, T. 2009. Autismin kirjo ja kuntoutus. PS-Kustannus. 445 s.

tai

Kehitysvammaisuus (2009). Toim. Kaski M., Manninen A. & Pihko H. WSOY. 378 s.

tai

Takala, M. & Lehtomäki, E. 2002. Kieli, kuulo ja oppiminen – kuurojen ja huonokuuloisten lasten opetus. Finnlectura. Tampere: Tammer-Paino. 289 s.

AKSELI

ERITYISPEDAGOGIIKKA JA YHTEISKUNTA

II

Syrjäytyminen 5 op

Tavoite

Perehdyt erityispedagogiikan ja kuntoutuksen yhteiseen ainekseen, vammaisuuden erilaisiin malleihin ja erityispedagogiikkaan tukitoimena, joka pyrkii vaikuttamaan yhteiskunnallisen osallistumisen toteutumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Tutustut kiusaamista ehkäiseviin interventioihin ja nuorisorikollisuuden problematiikkaan.

Sisältö

Tarkastelet syrjäytymistä yhteiskunnallisena ilmiönä ja yksilön näkökulmasta.

Arviointi

Asteikolla 0-5. Hyväksytty suoritus edellyttää osallistumista opetukseen ja tehtävien suorittamista hyväksytysti.

Kirjallisuus

Moilanen, I., Räsänen, E., Tamminen, T., Almqvist, F., Piha, J. & Kumpulainen, K. ym. 2004 (tai myöhempi painos). Lasten- ja nuorisopsykiatria. Duodecim. sivut 15 – 128 ja 191 – 371, yht. 293 s.

Salmivalli, C. 2010. Koulukiusaamiseen puuttuminen. (2. uud.painos). PS-Kustannus. 165 s.

Haapasalo, J. (toim). 2008. Kriminaalipsykologia. PS-Kustannus. 287 s.

Lammi-Taskula, J., Karvonen, S. & Ahlström, S. (toim.) 2009. THL. 242 s. <http://www.thl.fi/fi/FI/web/fi/haku=lapsiperheiden&pikahaku=true>

Arviointi

Asteikolla 0-5. Hyväksytty suoritus edellyttää osallistumista opetukseen ja tehtävien suorittamista hyväksytysti.

Tuen tarve 5 op

Tavoite

Perehdyt erityiskasvatukseen eri ikävaiheissa ja saa käsityksen erilaisista kasvua ja kehitystä haittaavista tekijöistä. Tutustut monikulttuurisuuteen, varhaisen puuttumisen periaatteisiin ja funktionaalis-ekologiseen työskentelytapaan.

Sisältö

Käsitteet eri ikävaiheiden tuen tarvetta.

Kirjallisuus

- Lindh, R. & Sinkkonen, H-M. 2009. Koulusta syrjäytyminen. WSOY. 208 s.
- Määttä, P. & Rantala, A. 2010. Tavallisen erityinen lapsi. Yhdessä tekemisen toimintamalleja. PS-Kustannus. 259 s.
- Takala, M. (toim.) 2010. Erityspedagogiikka ja kouluikä. Palmenia. 250 s.

Korkeamäki, J. 2010. Aikuisten oppimisvaikeudet. Näkökulmia selviytymiseen. 112 s. http://www.opioppi-maan.fi/doc/hankkeen_tuotteet/242250_Korkeamaki_verkkov.pdf

Ja yksi seuraavista

Arvonen, A., Katva, L. & Nurminen, A. 2010. Maahanmuuttajien oppimisvaikeuksien tunnistaminen. PS-Kustannus. 224 s.

tai

Nissilä, L. & Sarlin, H-M. 2009. Maahanmuuttajien oppimisvaikeudet. Opetushallitus. 184 s.

tai

Martikainen, T. & Haikkola, L. 2010. Maahanmuutto ja sukupolvet. Nuorisotutkimusseura. 299 s.

Arviointi

Asteikolla 0-5. Hyväksytty suoritus edellyttää osallistumista opetukseen ja tehtävien suorittamista hyväksytysti.

AKSELI III TUTKIMUSMENETELMÄT

Kasvatustieteellisen tutkimuksen perusteet 3 op

Tavoite

Ymmärrät kasvatustieteellisen tutkimusprosessin rakennetta, tutkimuksen ongelmanasettelua sekä menetelmällisiä ratkaisuja. Ymmärrät tieteellisen tiedon merkityksen, kasvatustieteellisen tutkimuksen tieteellisfilosofisia perusteita sekä tieteellisen tutkimisen perusteet ja kasvatustieteellisen tutkimuksen peruskäsitteitä.

Sisältö

Tarkastelet kasvatustieteellisen tiedon metodologisia perusteita, tiedon luonteeseen, merkitykseen ja tuottamiseen liittyviä periaatteita.

Kirjallisuus

Metsämuuronen, J. 2003. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Methelp. Luvut I ja III. Erityspedagogiikan alueelta tehdyt väitöskirjat.

Arviointi

Asteikolla 0-5. Hyväksytty suoritus edellyttää osallistumista opetukseen ja tehtävien suorittamista hyväksytysti.

3.3 Erityisopettaja työelämä- ja verkostoyhteistyössä 10 op

Opintojakso koostuu seuraavista teemoista:

- Vaikuttamisosaaaminen, työllistymisen tehostaminen, alueellisen osaamisen vahvistaminen
- Alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen kumppanuus
- Moniammatillinen työskentely poikkisektorisessa toiminnassa ja yhteistyössä
- Työelämävalmennus ja yhteistoiminnallinen työllistymisen ohjaus työelämän kanssa
- Yhteistyö vanhempien, perheiden ja oppijoiden muiden lähihenkilöiden kanssa
- Luottamusta herättävä innovatiivinen työelämälähtöinen toiminta
- Oppimisen ja kuntoutumisen näkemys oppijoiden yksilöllisistä ja erilaisista tarpeista
- Vastuullinen ja oppijan kehittymistä tukeva yhteistyö eri nivelvaiheissa

Moniammatilliset työpajat

Ammatillisessa koulutuksessa on useita eri alaa ja ammattia edustavia toimijoita, joiden jokaisen tavoitteena on toimia oppijan parhaaksi hänen tarpeitaan ja tavoitteitaan arvostaen, ohjaten ja tukien. On tärkeää, että kaikkien toimijoiden yhteisenä tavoitteena on pyrkiä yhdessä tasa-arvoiseen vuorovaikutukseen ja opiskelijälähtöisten ratkaisujen löytämiseen opiskelijan ja tämän lähi-ihmisten kanssa. Tällaisessa toimintatavassa on kyse moniammatillisesta ja monialaisesta yhteistyöstä, jossa yhteistyön merkitys korostuu ja kaikkien osaamista hyödynnetään.

Perinteisesti moniammatillisuudella tarkoitetaan eri ammattiryhmiin kuuluvien asiantuntijoiden yhdessä työskentelyä työyhteisöissä, tiimeissä ja verkostoissa. Käsitteet monialainen ja moniammatillinen kietoutuvat artikielessä yleensä toisiinsa korostaen ammatillisen asiantuntijuuden merkitystä. Monialaisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä niin koulutusalojen kuin eri hallinnon- ja tieteenalojenkin poikkisektorista toimintaa. Eri ammattilaisten välisestä yhteistyöstä puhuttaessa käytetään monia rinnakkaisia käsitteitä, kuten esimerkiksi moniammatillinen, monialainen, jaettu asiantuntijuus tai monitoimijuus. Tavoitteena ja käytäntönä on, että oppija on aina mukana opintoihinsa liittyvien asioiden ja erityisen tuen suunnittelussa.

Moniammatillisella yhteistyöllä pyritään löytämään mahdollisimman toimivia ja joustavia ratkaisuja monenlaisille oppijoille. Oppilaitoksen kontekstissa opiskeluhuollon, ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien ja erityisopettajien moniammatillinen yhteistyö konkretisoituu päivittäiseen arjen tilanteiden päätöksentekoon sekä ongelmanratkaisuun. Kaikkien tulisi avustaa ja tukea toisiaan edellytystensä ja mahdollisuuksiensa mukaisesti. Yhteisenä tavoitteena on löytää mahdollisimman hyvät oppijaa palvelevat tukitoimet.

Opiskelijälähtöisessä moniammatillisessa yhteistyössä luot oppijan kanssa yhteistyössä tulevaisuutta tavoitteena mahdollisimman hyvä elämä. Ammatillinen erityisopetus sisältää usein myös oppijan kuntoutukseen liittyviä interventioita, joihin pyritään poikkisektorisessa moniammatillisessa yhteistyössä. Tällöin korostuu yhteinen ja realistinen ymmärrys oppijan tavoitteista sekä jatkosuun-

nitelmistä. Oppijalla tulee olla aito mahdollisuus tehdä omaan elämäänsä vaikuttavia päätöksiä. Moniammatillisessa tiimissä erityisopettajalta ja opinto-ohjaajalta vaaditaan kykyä nähdä tiimin työskentely ja toiminnalliset tarpeet kokonaisuutena. Ammatillisella erityisopettajalla on myös vastuu kehittää opiskelijälähtöisiä moniammatillisen tiimin verkostovalmiuksia ja mahdollisuuksia.

Moniammatillisessa työpajoissa luot ja tutkit erilaisia ohjaustoiminnan verkostoja ja rakennat niihin liittyvää osaamista yhdessä opettaja- sekä opinto-ohjaajaopiskelijoiden kanssa. Lisäksi ylläpidät moniammatillisia verkostoja ja kehität uusia yhteistyömuotoja verkostoissa. Osallistut verkostoyhteistyön näkökulmasta työelämän kehittämiseen. Havainnoit, osallistut ja arvioit moniammatillisissa tiimeissä ohjauksen ja tuen järjestämisen malleja, prosesseja ja käytänteitä.

Opintokokonaisuudessa keskityt verkostoyhteistyön näkökulmasta työelämän kehittämiseen. Työskentelet erityispedagogisena asiantuntijana erilaisissa yhteisöissä ja verkostossa, jotka uusien opiskelijoiden ja yhteistyömuotojen myötä kehittyvät, muuttuvat ja vaihtuvat. Toimit erilaisten kansainvälisten, kansallisten, alueellisten, oppilaitoksen sisäisissä yhteisöissä ja verkostoissa, joissa osallistut monenlaisiin yhteistyöneuvotteluihin ja -muotoihin. Näissä yhteisöissä ja verkostoissa kaikkien osallistujien ammatillista osaamista on mahdollista monipuolisesti ylläpitää, kehittää ja arvioida sekä rakentaa ammatillisen erityisopetuksen näkökulmasta tarkoituksenmukaisia verkostoja.

Verkostoyhteistyön kehittämiseksi sinulta edellytetään yhteisöllisiä toimintavalmiuksia ja työskentelyä erityisopetuksen asiantuntijana. Olet erityisopetuksen aktiivinen toimija ja asiantuntija, joka työskennellessään ammatillisen koulutuksen kentällä eri tehtävissä, on yhteistyötahoja innostava ja kannustava toimija. Omaat taidon tarkastella tilanteita, tapahtumia ja käytänteitä eri näkö-

kulmista. Ammatillisen erityisopettajan työ edellyttää sinulta kykyä toimia rakentavasti myös haastavissa tilanteissa ja vaikuttamistyössä.

Organisaation sisäisessä moniammatillisessa yhteistyössä sinulla on erityisopettajana keskeinen rooli opiskelijan osallistamisessa ja tukemisessa sekä opiskeluhyvinvoinnin rakentamisessa ja ylläpitämisessä.

Tuloksekkaaseen yhteistyöhön pääsemiseksi tärkein lähtökohta yhteisten tavoitteiden ja toimintatapojen luomisessa ovat oppija ja hänen lähipiirinsä. Oppijan lähipiiriin voivat kuulua vanhemmat, sisarukset, asuntolan ohjaajat, kuntoutusohjaajat, työvalmentajat jne. Näiden yhteistyökumppaneiden kanssa ylläpidät ja kehität ammatilliseen erityisopetukseen, ohjaukseen ja työllistymiseen liittyvää yhteistyötä jatkuvasti.

Ammatillisen erityisopettajan osaamisen ja kehittymisen varmistajana toimivat joustavat, rakentavat ja luottamukselliset suhteet työelämään. Kehität yhteistyössä työelämän kanssa yksilöllisiä, mahdollisimman esteettämiä työssäoppimismahdollisuuksia ja työllistymisvaihtoehtoja. Tämä kehittämistyö edellyttää sinulta osaamista, johon sisältyy yhteiskunnan ja työelämän muutossuuntien ja -vaikutusten ennakoivaa hahmottamista.

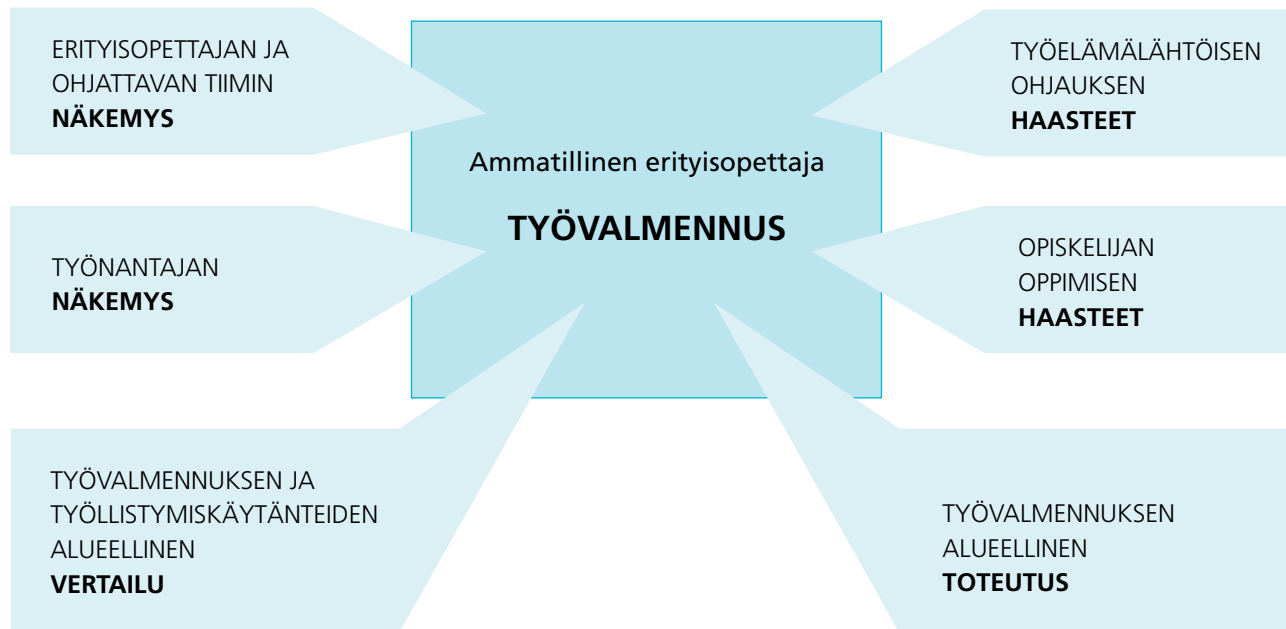
Mahdollistat oppijalle työvalmennuksessa monipuolisia työssäoppimis- ja työharjoitteluympäristöjä. Tällöin oppija voi toteuttaa työssäoppimista tai työharjoittelua yksin, parityönä, ryhmätyönä tai tiimityönä. Parhaiten soveltuvan ratkaisun valintaan vaikuttavat oppijan oma henkilökohtainen tilanne ja lähtökohdat. Työelämäyhteistyössä erityisopettajana seuraat ja valvot, että oppijan erilaiset työtaidot ja työn tekemisen tavat täydentävät toisiaan ja vahvistavat oppijan osaamista sekä työyhteisössä menestymisen taitoja.

Erityisopettajalla on merkittävä rooli työelämään valmentajana. Työpaikan ja oppijan valmentaminen työharjoitteluun tai työssäoppimiseen on tärkeää. Samoin mo-

lempien osapuolten säännöllinen tuki ja ohjaus työharjoittelun tai työssäoppimisen aikana sekä arviointikeskustelussa on tärkeää. Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman osana oleva työssäoppimisen suunnitelma on hyvä yhteinen työväline. Työelämävalmennuksen edetessä erityisopettaja toimii sekä oppijan, työyhteisön että työpaikkaohjaajan tukena.

Ammatillisena erityisopettajana seuraat tiiviissä työelämäyhteistyössä, että työvalmennus etenee jokaisen op-

pijan henkilökohtaisen valmennussuunnitelman mukaisesti. Vastaat omalta osaltasi valmennussuunnitelman toteuttamisesta. Valmennussuunnitelmassa arvioidaan kulunutta työvalmennusjaksoa ja tehdään tarvittavia täydennyksiä ja muutoksia suunnitelmaan. Ammatillisena erityisopettajana huolehdit, että työvalmennuksessa otetaan huomioon oppijan henkilökohtaiset tavoitteet, ominaisuudet, vahvuudet ja rajoitukset sekä työelämään valmentautuminen. Kuvio 6.

Kuvio 6. Ammatillinen erityisopettaja ja työvalmennus
Työvalmennuksen kehittämishaasteet (mukaellen Nuutila 2001)

Opintojakson arvioinnissa kuvaat työelämä- ja verkostoyhteistyön osaamisen karttumista ja tehtyä kehittämistyötä ammatillisen erityisopetuksen erilaisissa toimintaympäristöissä. Sisällytät arviointiin myös omaa pohdintaasi sekä ohjaajalta, muilta erityisopettajaopiskelijoilta ja kuvatuista yhteisöistä ja verkostoista saadut palautteet.

Arvioinnissa käytettävä kirjallisuus ja aineisto löytyvät AOKKn kirja- ja linkkilistassa osoitteessa www.haaga-helia.fi/aokk - Kirjallisuus ja artikkelit.

Ammatillisen erityisopettajan työelämä- ja verkostoyhteistyöosaamisen arvioinnin kohteet:

- Ideoit ja kehität uusia entistä tehokkaampia moniammatillisen yhteistyön käytänteitä omassa työssä.
- Parannat ja kehität taustayhteisösi sisäistä ja ulkoista yhteistyötä vaihtamalla opiskelijakollegojesi kanssa moniammatilliseen yhteistyöhön liittyviä hyviä käytänteitä.
- Kehität opiskelijahuollon palvelurakennetta sekä tehostat entistä verkostomaisempia ja opiskelijälähtöisiä toimintatapoja ohjaus- ja opetustyön arjessa.
- Arvioit ja kehität yhteistoiminnallisia erityispedagogisia toimintatapoja omassa työyhteisössäsi ja verkostoissasi.

- Kehität opetussuunnitelmia ja erityispedagogista ohjaus- ja opetusmenetelmiä, oppimisen apuvälineitä sekä oppimisympäristöjä työelämän, opiskelijoiden ja kollegoiden kanssa.
- Mahdollistat ja kehität ammatillisen koulutuksen, kuntoutuksen, erityisopetuksen ja työelämän välistä yhteistyötä sekä yrittäjyyttä ja oppimista työelämän kanssa.
- Toimit innovatiivisesti työyhteisöjen valmentajana työssäoppimiskäytänteiden ja työllistymisen tehostamisessa erityisen tuen mahdollistajana.
- Kehität poikkisektorista yhteistyötä opiskelijoiden kotikuntien yhteistyötahojen kanssa.
- Toteutat ja kehität aktiivisesti laadukasta työpäri- tai tiimitoimintaa erityisopetukseen pohjautuvan ohjaus- ja opetustoiminnan kehittämiseksi
- Tunnet ammatillista erityisopetusta ohjaavia säädöksiä, ohjeita ja sopimuksia (mm. lait ja asetukset, oppilaitoskohtaiset erityisopetuksen ja ohjauksen suunnitelmat jne).
- Edistät toiminnassasi keskinäistä luottamusta, opiskelu- ja työhyvinvointia, työturvallisuutta ja kestäväää kehitystä.

Arviointi hyväksytty – täydennettävä.

3.4 Erityisopettajuus ja ohjausosaamisen kehittäminen 10 op

Opintojakso koostuu seuraavista osista:

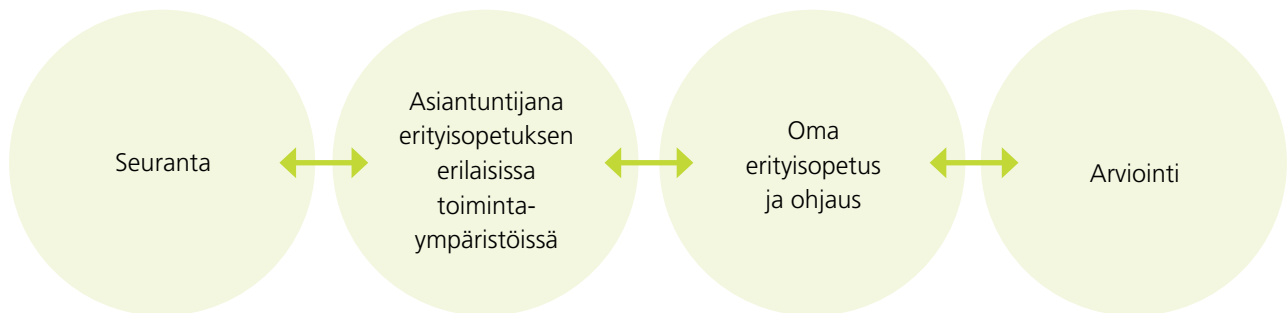
- Ammatillisen erityisopettajan osaaminen opetussuunnitelmatyössä
- Luottamuksen luominen ja aito dialogi työskentelyn lähtökohtana
- Erilaisuuden ja moninaisten kulttuurien kohtaaminen ja arvostaminen
- Tuen tarpeen tunnistaminen ja yksilöllisten tukitoimien rakentaminen moniammatillisessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa
- Ammatillisen erityisopetuksen ja ohjauksen menetelmät ja välineet, opetusteknologia, apuvälineet sekä oppimisympäristöt
- Opetusharjoittelu erilaisissa ammatillisen erityisopetuksen moninaisissa toimintaympäristöissä

Opetusharjoittelu ammatillisen erityisopetuksen moninaisissa toimintaympäristöissä

Opetusharjoittelussa keskityt oman ohjaamisen, opettamisen ja arviointitaidon kehittämiseen ja osoittamiseen.

Opetusharjoittelun aikana perehdyt ammatillisen erityisopetuksen suunnitelmiin ja erityisopetuksen suunnittelun osa-alueisiin sekä erilaisiin menetelmiin ja oppimisympäristöihin. Asetat itse opetusharjoittelukokonaisuudelle kehittymistäsi tukevat tavoitteet, jotka ohjaavat kokonaisuuden suunnittelua, toteuttamista ja arviointia. Tavoitteita laatiessasi muistat koko ammatillisen koulutuksen laajan erityisopetuksen kentän. Voit toteuttaa opetusharjoittelusi kaikissa ammatillisen erityisopetuksen nykyaikaisissa muodoissa ja toimintaympäristöissä yksin tai yhdessä asiantuntijoiden ja kollegoitten kanssa.

Opetusharjoittelu ammatillisen erityisopetuksen erilaisissa toimintaympäristöissä koostuu opetuksen seurannasta, asiantuntijana toimimisesta erityisopetuksen erilaisissa toimintaympäristöistä omasta opetuksesta ja ohjauksesta sekä näiden arvioinnista. Kuvio 7

Kuvio 7. Opetusharjoittelun kokonaisuus

Seuranta (25 t)

Havainnot ja arviot muiden erityisopetuksessa toimivien asiantuntijoiden opetus- ja ohjaustilanteita (noin 25 tuntia). Valitset seurantatilanteet asettamiesi tavoitteiden suunnassa. Hyödynnä monipuolisia mahdollisuuksia seurantaan, joita koko ammatillisen koulutuksen kenttä ja yhteistyöpaikat sekä kuntouttava ohjaus tai opetus poikisektorisissa taustayhteisöissä antavat sinulle. Myös pienryhmissä toteutuva vertaisohjaus ja kokemusten vaihto on keskeinen osa opetusharjoittelua.

Asiantuntijana erityisopetuksen erilaisissa toimintaympäristöissä (20 t)

Toimit erityisopetuksen asiantuntijana erityisopetuksen toimintaympäristöissä ja työelämän eri organisaatioissa. Kehität yhteisöjen ja työelämätoimijoiden erityisopetukseen liittyvää osaamista ja edistät erityisopiskelijoiden työllistymistä.

Ammatillisena erityisopettajana suunnittelet ja toteutat valmennustoimintaa, joka ottaa huomioon yksilö- ja ryhmävalmennuksen menetelmiä.

Yksilövalmennus on työvalmennusta tukevaa toimintaa, jossa ammatillisena erityisopettajana edistät kokonaisvaltaisesti oppijan arjen hallintaa ja toimintakykyä. Yksilövalmennus on prosessi, jolla pyrit parantamaan oppijan sosiaalista toimintakykyä ja tuet häntä löytämään omat yksilölliset kykyjä ja osaamista vastaavat tavoitteensa. Yksilövalmennuksessa myös tuet oppijan kykyä selviytyä arkipäivän välttämättömistä toiminnoista, vuorovaikutussuhteista sekä oman toimintaympäristönsä rooleista.

Ammatillisena erityisopettajana ohjaat ryhmissä toteutettavaa, vertaisryhmissä toiminnallisin menetelmin tapahtuvaa arki-, työelämä- ja vuorovaikutustaitojen ke-

hittämistä. Ryhmävalmennuksen tavoitteena on tukea ja rohkaista oppijaa vuorovaikutukseen sekä mahdollistaa vertaistuen käyttö voimaantumisen välineenä. Ammatillisena erityisopettajana huolehdit, että oppijat saavat jakaa ryhmässä erilaisia kokemuksia yhdessä tekemällä.

Työvalmennusta ja sen etenemistä voidaan arvioida monella erilaisella menetelmällä tai työkalulla. Ammatillisena erityisopettajana kehität arviointiin soveltuvia työkaluja. Työssäoppimisen aikana tapahtuva arviointi on usein oppijan ja työpaikkaohjaajan ja ammatillisen erityisopettajan havaintoihin perustuvaa reflektointia/arviointia. Ammatillisena erityisopettajana tehtäväsi on kehittää arviointiin liittyviä hyviä käytäntöjä yhteistyössä työelämän edustajien kanssa.

Opintojakson tavoitteet ja opintoteot sovit ohjaajasi kanssa. Toteutuksessa perehdyt työelämä- ja verkostoyhteistyön kriteereihin ja alan kirjallisuuteen ja muuhun lähdeaineistoon. Lisäksi perehdyt ammatillista koulutusta ja erityisopettajaa koskevaan säännöstöön ja ohjausmekanismeihin sovitulla tavalla.

Erilaisissa konsultointiin liittyvissä tilanteissa toteutat teemoja monenlaisesta oppimisesta ja ohjaamisesta, erityisistä tuen tarpeista työelämässä ja niiden huomiointista työyhteisöissä, rakentavasta palautteesta sekä yhteistyön kehittämisestä. Työelämä voi hyödyntää saamaansa tietoa yksittäisten opiskelijoiden ohjaamisen lisäksi myös työtovereidensa kohtaamisessa sekä uusien työntekijöiden perehdytyksessä.

Monimuotoisessa konsultatiivisessa työelämäyhteistyössä hyödynnät osallistujien omia kokemuksia ja yhteistoiminnallista työskentelyä sekä palautteita. Yhteisissä keskusteluissa voi tuloksena syntyä entistä parempia ideoita työllistymiseen johtavien yhteistyömuotojen ja hyvien käytäntöjen kehittämiseen.

Oma erityisopetus ja -ohjaus (20 t)

Suunnittelet ja toteutat ohjaus- tai opetuskokonaisuuden, jossa oppijat ja heidän oppimisensa ovat keskiössä. Valitse kehityksesi kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus, jossa voit monipuolisesti osoittaa ja kehittää omaa ohjaus-, opetus- ja arviointiosaamistasi ottaen huomioon ammatillisen erityisopetuksen koko laajan kentän. Tartu rohkeasti uusiin kokeilu- ja toteuttamismahdollisuuksiin erityisopetuksen monimuotoisissa toimintaympäristöissä.

Osa harjoittelusta tulee toteuttaa muualla kuin erityisopettajaopiskelijan omassa työyhteisössä. Tärkeää on, että opintojen aikana pyrit avoimeen ja rohkeaan toimintatapaan, jonka kautta oma osaamisesi ja sen kehittyminen tulevat näkyviksi.

Voit toimia yksin tai yhdessä kollegoidesi kanssa. Keräät palautetta ja arvioit kokonaisuutta yhdessä muiden kanssa.

Valitsemastasi ohjaus- ja opetuskokonaisuudesta laadit etukäteen suunnitelman, jossa perustelet tarkemmin mitä, kenelle, miten ja miksi sekä minkälaisessa oppimisympäristössä ohjaus tai opetus toteutetaan.

Sovit ohjaajasi, pienryhmäsi ja kollegoittesi kanssa, milloin he tulevat seuraamaan osia ohjaus- ja opetuskokonaisuudestasi. Lähetät heille hyvissä ajoin etukäteen suunnitelman ja kutsun.

Kysymyksiä oman erityisopetus ja -ohjaussuunnitelmasitekemisen tueksi:

Ohjaus- ja opetuskokonaisuus erityisopetuksessa

- Mitkä ovat erityisopetukseen liittyvän ohjaus- ja opetuskokonaisuuden tavoitteet ja keskeiset teemat? Mitä opiskelijoiden on tarkoitus oppia, ja miksi?
- Miten voit hyödyntää moniammatillista yhteistyötä ja osaamista suunnitelman tekemisessä ja oppimistilanteissa?
- Miten ohjaus- ja opetuskokonaisuus etenee ajallisesti ja sisällöllisesti?
- Mitä on erityispedagogista tietoa ja sovellusta voit soveltaa erityisopetuksen ohjaus- ja opetuskokonaisuudessa?
- Miten voit edistää oppijoiden osaamista työelämässä toimimisen näkökulmasta ja työllistymisessä?

Oppijat

- Mitkä ovat oppijoiden erityispedagogiset ja pedagogiset haasteet ja mahdollisuudet? Mitä he osaavat, mitä tavoittelevat ja mikä on opiskelukyky?
- Miten tuen tarve määritellään ja miten siihen vastataan?
- Minkälaisia oppijoiden elämäntilanteisiin ja ammatillisen kasvun vaiheeseen liittyviä prosesseja voit ottaa huomioon ohjausta ja opetusta suunnitellessa?
- Miten opiskelijoiden yksilölliset tarpeet ja tavoitteet otetaan huomioon oppimisen ohjaamisessa?
- Miten opiskelijoiden omaa ajattelua ja toimintaa tuetaan opintokokonaisuudessa?
- Miten kannustetaan ja tuetaan oppimista yksin ja ryhmässä?
- Miten huomioidaan kaikkien osallistuminen ja mahdollisimman esteetön oppiminen?
- Miten huomioidaan opiskelijalähtöiset kuntoutuksel-

liset tavoitteet ja miten ne näkyvät?

- Millaisia apuvälineitä, opetuksen teknologiaa tms. tarvitaan?
- Miten ennakoit ongelmatilanteita ja toimit niissä?

Opetuksen elementit

- Minkälainen on erityisopetuksen ja –ohjauksen suunnittelua ohjaava oppimiskäsityksesi?
- Minkälaisia tehtäviä, opetus- ja ohjausmenetelmiä ja -välineitä käytät?
- Miten kehität ja sovellat selkeää ja havainnollista oppimateriaalia?
- Miten käytät opetuksessa ja ohjauksessa monimuotoisia, opiskelijälähtöisiä puhetta tukevia ja korvaavia menetelmiä?
- Minkälaisia oppimistehtäviä käytät? Miten ja keiden kanssa tehtävät on laadittu ja toteutettu? Miten perusteet oppimistehtävät ja niiden sisällöt? Miten ne aktivoivat oppijaa oppimaan?
- Millä tavoin oppimiseen liittyvää työskentelyä/toimintaa arvioidaan?
- Millä tavoin opiskelijoiden osaaminen varmistetaan?
- Miten huomioin opiskelijoiden yksilölliset tarpeet?

Erityisopettajan ja ohjaajan rooli

- Mitä aiot oppia/kokeilla/kehittää omassa erityispedagogisessa osaamisessasi?
- Mitä tavoitteita asetat dialogiselle vuorovaikutukselle? Miten aiot toteuttaa ne?
- Miten määrittelet oman roolisi ohjaus- ja opetuskokonaisuuden yhteydessä? Oletko esimerkiksi erityisopettaja, ohjaaja, valmentaja, alalla toimiva kollega vai mentori?
- Toimitko yksin vai yhdessä esimerkiksi muiden opettajien, tiimien tai työelämäedustajien kanssa?
- Mikä on mielestäsi hyvä oppimisympäristö tälle

teemalle? Miten voit toteuttaa siellä oppimista?

- Miten arvioit ja ohjaat opiskelijoiden oppimista?
- Mitä taustayhteisöt ja yhteistyökumppanit oppivat?
- Jos toimit opetustilanteessa yhdessä muiden opettajien/ohjaajien kanssa, kuvaile teidän roolejanne opetustilanteessa.

Ohjaus- ja opetuskokonaisuus osana erityisopettajan pedagogisia opintoja

- Millä perusteella valitsit kyseisen ohjaus- ja opetuskokonaisuuden sekä asiantuntijana toimimisen kokonaisuuden osaksi opetusharjoittelua erityisopetuksessa?
- Pohdi ohjaus- ja opetuskokonaisuuden perusteella saamasi kokemuksen ja palautteen pohjalta, mitä opetuksessa opittiin tai miten ohjaus toteutui suhteessa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.
- Mikä oli olennaista oman erityisopetuksen- ja ohjausosaamisesi kehittymisen näkökulmasta?
- Millä tavoin keräät ohjaus- ja opetuskokonaisuuden toteutuksesta palautetta ja tietoja?
- Miten dokumentoit tätä osana raporttiasi? Miten aiot koota koko raporttisi?

Opintojakson arvioinnissa kuvaat oman erityispedagogisen osaamisen lähtökohtia ja kehittymistä. Pohdi, mikä olisi innostava, havainnollinen ja selkeä tapa esittää, mitä koit ja opit. Sisällytä arviointiin kuvaus toteutuksista ja saamastasi palautteesta sekä omaa pohdintasi osaamisesi kehittymisestä ja kehittämisen suunnasta. Osoita perheytymisesi opetusharjoitteluun liittyvään lähdeaineistoon (kirjallisuus ja muut lähteet) ottamalla niitä kuvauksessasi luontevasti esille.

Erityisopettajan opetus- ja ohjausosaamisen

arvioinnin kohteet:

- Erityisopettajana kehität omia vuorovaikutustaitojasi erilaisuuden ja kulttuurisen moninaisuuden ehdoilla.
- Ohjaat ja opetat ottaen huomioon opiskelijoiden jo olemassa olevan osaamisen sekä yksilölliset tarpeet, opetussuunnitelman tavoitteet, oppimisen ja erityispedagogiset lähtökohdat ja luonteen hyödyntäen myös erilaisia oppimisympäristöjä, teknologiaa ja apuvälineitä.

- Käytät opiskelijälähtöisiä ja tavoitteellista yhteistyötä vahvistavia erityisopetukseen soveltuvia ja tarkoituksenmukaisia ohjaus-, opetus- ja arviointimenetelmiä.
- Toteutat ja kehität ohjaamista, opettamista ja arviointia perustellen valintasi erityispedagogisesti ja eettisesti.

Arviointi hyväksytty – täydennettävä.

3.5 Tutkiva ja kehittävä erityisopettaja 10 op

Opintojakso koostuu seuraavista teemoista:

- Kehittävä yhteisöllinen toiminta oppilaitoksen arjessa ja eri oppimisympäristöissä
- Aktiivisena erityisopetuksen asiantuntijana yhteisöissä ja muutoksen rakentajana
- Poikkitieteellisyys toimintatapana ja ammatillisen erityisopettajan työn lähtökohdana
- Oman osaamisen syventäminen/laajentaminen kehittämistehtävään liittyen

Ammatillisena erityisopettajana sinulta edellytetään tutkivaa ja kehittävää otetta omassa työ- ja toimintaympäristössäsi. Työkenttäsi kuuluu oppijan lisäksi mm. verkostoyhteistyökumppaneita työelämästä, oppijan lähipiiristä, oppilaitoksista sekä muita alueellisia toimijoita esim. työ- ja elinkeinoelämästä, työvoimahallinnosta sekä sosiaali- ja terveysalalta. Näiden yhteistyökumppaneiden kanssa kehität ja uudistat ammatilliseen erityisopetukseen ja ohjaukseen liittyviä toimintoja.

Opintojaksossa vaikutat erityisopetuksen kehittämiseen perustelemalla erilaisia ratkaisuja ja niiden vaihtoehtoja siten, että yhteistyökumppanit ja päätöksenteki-

jät ymmärtävät, mitä tehdään ja miksi. Osaat ennakoida tulevaisuuden kehittymisnäköymiä ja niiden vaihtoehtoja kansainvälisellä, kansallisella ja alueellisella tasolla. Osaat ottaa huomioon ammatillisen erityisopetuksen poikkitieteellisyuden sekä eri tieteenaloilla ja ammattialoilla tapahtuvat muutokset.

Tutkiva ja kehittävä työotteesi perustuu aina olemassa olevan toiminnan ja teorian tarkasteluun sekä näiden kehittämiseen. Analysoit toimijoiden kanssa olemassa olevia arjen käytänteitä ja niiden toimivuutta tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Toteutat opintojesi aikana kehittämistehtävän, jossa osoitat erityispedagogisen tutkimus- ja kehittämisaikansa yhdessä muiden toimijoiden kanssa moniammatillisesti erilaisissa työ- ja oppimisympäristöissä. Samalla syvennät/laajennat omaa osaamistasi kehittämistehtävän sisällölliseen teemaan liittyen.

Yhteisöllinen kehittäminen ja arviointitoiminta edellyttävät tietoa ja taitoa tutkimisen ja kehittämisen menetelmistä. Erityispedagogiikan perusopinnoissa on opintojakso Kasvatustieteellisen tutkimuksen perusteet, jossa perehdyt erilaisiin tutkimuksiin ja tutkimuksen tekemiseen poikkitieteellisestä näkökulmasta.

Kehittämistehtävän suunnittelu ja toteutus

Keskustele ja neuvottele ohjaajasi kanssa, pienryhmässäsi sekä työyhteisössäsi vaihtoehtoisista ja itseäsi kiinnostavista erityisopetuksen kehittämistoiminnan kohteista, johon kehittämistehtäväsi voi liittyä. Ota valinnassa huomioon erityisopettajan osaamisalueet, omat tavoitteesi sekä erityispedagogiset näkökulmat.

Laadi kehittämistehtävälle suunnitelma, johon kirjaat oman osaamisesi syventämisen/laajentamisen kehittämistehtävän sisällölliseen teemaan liittyen, toiminnan tavoitteet ja aikataulun sekä kehittämisen ja erityispedagogisen tutkimisen lähestymistavat, käytettävissäsi olevat resurssit ja kehittämistehtävän arvioinnin tavat.

Suunnittele myös, millä tavoin kuvaat ja havainnollistat dokumentoidessasi kehittämistehtäväsi etenemistä ja tuloksia sekä miten haastat myös muut opiskelijakollegasi yhteiseen erityispedagogiseen keskusteluun ja kokoat siitä palautetta kehittämistyösi tueksi.

Toteuta kehittämistehtäväsi yhteistyössä toisten toimijoiden kanssa. Käytä innostavia ja osallistavia tapoja dokumentoida työtäsi koko prosessin ajan.

Kysymyksiä kehittämistyösi tueksi:

- Miten ammatillisena erityisopettajana tunnistat ja arvioit moniammatillisesti yhdessä sidosryhmien kanssa oman työsi tutkimisen ja kehittämisen kohteita, jossa keskiössä ovat oppija ja työelämä?
- Miten syvennät/laajennat omaa osaamistasi liittyen kehittämistehtävän sisällölliseen teemaan?
- Miten erityisopetuksen asiantuntijana kehität työllistymistä, oppimista ja ohjaamista edistäviä perusteltuja ratkaisuja käytännössä? Miten arvioit työelämän kehittymistä oppimiseen, ohjaamiseen, ammattialan ja sen ympäristöjen kehittymiseen?
- Miten dokumentoit tutkimus- ja kehittämistyöhön liittyvää toimintaa havainnollisesti ja innostavasti muiden toimijoiden nähtäville?

Opintojakson arvioinnissa kuvaat opintojen aikana kehittämäsi toimintaa erityisopettajan pedagogisten osaamisalueiden ja työelämän näkökulmista.

Kehittämistehtävän sisältö, menetelmät, oman osaamisen syventäminen/laajentaminen ja aikataulu kirjaetaan HEKSiin. Ohjaajan kanssa neuvotellaan myös lähdaineistosta/kirjallisuudesta, johon perehdytään. Kehittämistehtävä on mahdollista tehdä yksilö-, pari- tai pienryhmätöinä, muiden erityisopettajaopiskelijoiden tai työelämän yhteisöjen kanssa. Näin perehdytät ja innostat myös ne yhteisöt, jotka osallistuvat työhön. Kehittämistehtäviä ja –toimintaa käsitellään opintojen aikana moniammatillisissa pienryhmissä. Niitä arvioidaan ja niistä opitaan yhteistoiminnallisesti.

Ammatillisen erityisopettajan tutkivan

kehittämisosaaamisen arvioinnin kohteet:

- Erityisopettajana tunnistat ja arvioit oman työn tutkimisen ja kehittämisen kohteita yhdessä erilaisten sidosryhmien kanssa erityisesti erityispedagogiikan ja sen tutkimuksen näkökulmasta.
- Kehität oppimista edistäviä erityispedagogisia toimintaympäristöjä, menetelmiä ja ratkaisuja moniammatillisena yhteistyönä.
- Arvioit, miten työelämän ja poikkisektoristen palvelujärjestelmien kehittyminen vaikuttaa omaan toimintaasi, ammattialaan ja koulutuksen toimintaympäristöihin erityisopetuksen, oppijan ja ohjauksen kannalta.

Opintojakson tavoitteet liittyvät kiinteästi muihin osaamisalueisiin syventäen ja laajentaen näihin liittyvää osaamista ja kehittämistä, joten tarkastele oppimistasi laajasti.

Arviointi hyväksytty – täydennettävä.

Aihealueittain luokiteltu kirjalista ja linkkikokoelma osoitteessa www.haaga-helia.fi/aokk - Kirjallisuus ja artikkelit.

4 Tiedoksi ja opintojen tueksi

4.1 Opiskelijapalvelut

Haaga-Helia Amk
Ratapihantie 13, 00520 Helsinki

Opettajakorkeakoulun opintotoimisto

Opintotoimisto sijaitsee 7. kerroksessa. Opintotoimistosta saat tietoa opiskelun käytäntöön liittyvistä asioista sekä mahdolliset selvitykset viranomaisia varten. Tavoitat meidät parhaiten osoitteesta aokk@haaga-helia.fi

Opintosihteerit:

Isa Ojala, 040 4887521
Maija Kotisilta, 040 4887519
aokk@haaga-helia.fi

Henkilökunnan sähköpostiosoitteet ovat muotoa
etunimi.sukunimi@haaga-helia.fi

Kirjasto

Kirjasto sijaitsee 3. kerroksessa. Aukioloajat ovat osoitteessa www.haaga-helia.fi/kirjasto. Lainausoikeuden ja kirjastokortin saat esittämällä kirjastossa valokuvalla ja henkilötunnuksella varustetun henkilötodistuksen ja täyttämällä ilmoittautumislomakkeen.

Ruokailu

Opiskelijoilla on mahdollisuus ruokailla Amican opiskelijaravintoloissa. Ilmoita kassalla olevasi 'kurssilainen', niin saat lounaasi edullisemmin. Pääaulan Bistrosta voit ostaa kahvia, kahvileipää ja kevytlounaan. Ravintola Pääraide sijaitsee SLK-talon 1. kerroksessa, jonne pääset Haaga-Helian tiloista 2. kerroksessa olevia yhdyskäytäviä pitkin.

Opintososiaaliset edut

Erityisopettajanopinnot eivät ole tutkintoon johtavaa koulutusta, joten opintososiaaliset edut (esim. matkalennukset, ateriaedut) eivät koske yleensä opiskelijoita. Poikkeukset selvitetään tapauskohtaisesti Haaga-Helian opintotukilautakunnassa, opintotuki@haaga-helia.fi.

Haaga-Helia Aokkn nettisivut

www.haaga-helia.fi/aokk

- opetussuunnitelmat
- opiskelumuotojen lähipäivät (aikataulu)
- kasvatustieteen- ja erityispedagogiikan perusopintojen tarkemmat aikataulut
- artikkeleita
- korvaavuuslomakkeet
- tehtävien kansilehdet

Sähköposti

<http://mymail.haaga-helia.fi/>

Haaga-Helian opiskelijoilla on käytössä sähköposti, joka on muotoa *etunimi.sukunimi@my.haaga-helia.fi*. Kaikki opiskeluun liittyvät tiedotteet ja viestit lähetetään tähän opiskelijasähköpostiin. Sähköpostiin pääset talon ulkopuolelta osoitteesta <http://mymail.haaga-helia.fi/>

Kirjaututaan verkkotunnuksilla, jotka jaetaan aloituspäivänä. Opiskelijaryhmät käyttävät keskinäiseen tiedottamiseen myös sähköisiä oppimisolustoja.

Jos sähköpostiosoitteesi muuttuu opiskelun aikana, ilmoita siitä opintotoimistoon tai vaihda itse osoitteesi WinhaWillen käyttäjätietoihin.

Opettajaopiskelijan extranet, MyNet

<http://mynet.haaga-helia.fi/aokk>

Kirjaututaan verkkotunnuksilla, jotka jaetaan aloituspäivänä. Tämä sivu aukeaa automaattisesti kun kirjautut koneelle Haaga-Heliassa.

- kirjaston e-aineistot, talon ulkopuolelta vaatii kirjautumisen vimpaan (etäkäyttöyhteys)
- MOT-sanakirjat
- tutkintosääntö
- palaute

Oppimisolusta Moodle

<https://bhmmoodle.haaga-helia.fi/>

Kirjaututaan verkkotunnuksilla, jotka jaetaan aloituspäivänä.

- ryhmä/ohjaajakohtaista materiaalia
- keskustelualustat

Opintorekisteri WinhaWille

<https://wille.haaga-helia.fi/winhawille>

Kirjaututaan Web-tunnuksilla, jotka jaetaan aloituspäivänä.

- opintosuoritukset.

Tietohallintopalvelut

<http://www.haaga-helia.fi>

– Palvelut – Tietohallintopalvelut

Helpdesk auttaa ja selvittää opiskelijoiden ja henkilöstön tietoteknisiä ongelmia (myös AV-ongelmia). Muistathan, että ratkaisu ongelmaasi saattaa löytyä käyttöohjeista, tutustu niihin ennen yhteydenottoa.

Nelli-portaali

www.nelliportaali.fi

Nelli on väylä kirjaston tarjoamiin elektronisiin lehtiin, e-kirjoihin, ja tietokantoihin. Maksullisten aineistojen lisäksi Haaga-Helian Nelliin on valikoitu runsaasti Internetin ilmaisaineistoja. Nelliä voit käyttää etänä kirjautumalla palveluun Haaga-Helian verkkotunnuksilla.

4.2 Ammatillisen opettajan kehittymisen jatkumo

Ammatillisen opettajan työ edellyttää jatkuvaa koulutautumista, kehittämisprosesseihin osallistumista ja niiden käynnistämistä. Haaga-Helia Ammatillisen opettajakorkeakoulun täydennyskoulutus sekä tutkimus- ja kehittämistoiminta tarjoavat monenlaisia yhteistyömuotoja opettajan työn kehittämiseen ammatillisen opettajankoulutuksen jälkeen. Ks. www.haaga-helia.fi/aokk

Täydennyskoulutus

Ammatillisen opettajakorkeakoulun täydennyskoulutuksen tehtävänä on tukea ammatillisen opetushenkilöstön ja oppilaitosten osaamisen kehittämistä. Täydennyskoulutuksen keskeinen haaste on vastata yhteiskunnan ammattipedagogisiin tarpeisiin.

Täydennyskoulutuksissa päivitetään opetushenkilöstön ja oppilaitosorganisaatioiden osaamista ja kehitetään uusia ratkaisuja opiskelun, työelämän ja elinikäisen oppimisen tarpeisiin. Lisäksi täydennyskoulutuksilla tuetaan oppilaitosorganisaatioita kouluttamalla ja konsultoimalla oppilaitosten johtoa ja työelämän yhteistyökumppaneita.

Haaga-Helia Ammatillinen opettajakorkeakoulu toteuttaa täydennyskoulutusta Opetushallituksen, Opetusministeriön sekä EUn rahoituksella ja maksullisena palvelutoimintana. Koulutukset voivat olla lyhytkestoisia tai laajempia opintopisteytettyjä koulutuskokonaisuuksia, konsultointipalveluita, seminaareja tai luentosarjoja, joita suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Tutkimus, kehittämis- ja innovaatio -toiminnan tavoite ja painotus

Ammatillisen koulutuksen oppimisen uudet ratkaisut ja tulevaisuuden oppimisympäristöt

Ammatillisen opettajakorkeakoulun tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI) tavoitteena on tuottaa uusia toimintamalleja, ratkaisuja ja välineitä ammatilliseen oppimiseen, ohjaukseen ja opetukseen. Haluamme olla kehittämässä tulevaisuuden oppimisympäristöjä yhteistyössä ammatillisen ja ammattikorkeakoulukentän, sekä työelämän kanssa. Toimintamme on tulevaisuuteen suuntautuvaa ja työelämän muutoksia ennakoivaa, ammatillista opettajankoulutusta ja toimintakenttää palvelevaa.

Ammatillisen ja AMK-koulutukseen liittyvä tutkimisen ja kehittämisen kohteitamme ovat muun muassa:

- Työelämäosaamisen opinnollistaminen osaamisen arvioinnin kautta
- Oppiminen työelämän kanssa
- Ammatillisen opettajan työn muutos (uusi työ, työlistyminen, joustavuus)
- Yrittäjämäinen ja verkostomainen tapa toimian
- Yrittäjyyspedagogiikka
- ICT-keskeiset ratkaisut (mm. pelillistäminen)
- Monikulttuurisuus ja kansainväliset hankkeet
- Inklusio ja erityspedagogiikka

TKI-toiminnan toimintatavat ja tutkimus- ja kehittämisorientaatio:

Tutkimus- ja kehittämistyö on osa opettajakorkeakoulun pitkäjänteistä strategista toimintaa ja henkilökunnan työtä. Korkeasti koulutettu ja osaava henkilökunta takaa vaikuttavan tutkimus- ja kehittämistyön toteutumisen. TKI-toimintamme on käytäntö- ja työelämälähtöistä. Teemme kehittäväää tutkimusta verkostoissa ja toimimme läheisessä yhteistyössä kansallisten ja kansainvälisten koulutusorganisaatioiden, korkeakoulujen ja työelämän kumppaneiden kanssa.

Esittelemme projektien toimintaa ja tuloksia erilaisissa seminaareissa ja verkostotapaamisissa, joista tiedotetaan opettajakorkeakoulun www-sivuilla. Opettajaopiskelijat ovat tervetulleita osallistumaan projekteihin ja tapahtumiin. Projektien tuloksista julkaistaan raportteja Haaga-Helian julkaisusarjoissa ja alan eri julkaisufoorumeilla. Opettajakorkeakoulun julkaisut ja linkit julkaisumyyn-tiin löydät osoitteesta www.haaga-helia.fi/fi/aokk/julkaisut.

1900-luvun alku oli talouselämän vapautumisen ja eduskuntauudistuksen myötä dynaamista kehittymisen ja tulevaisuuteen uskovan toiminnan aikaa. Yhteiskunnan muuttuminen edellytti sivistyneitä kansalaisia. Elinkeinoelämän kehittyminen vaati ammatillisen koulutuksen kehittämistä. Koulujen palvelukseen tarvittiin hyviä opettajia. Vuonna 1898 perustettiin Suomen Liikemiesten Kauppaopisto (SLK). Vuodesta 1904 alkaen kauppaopettajaopiskelijat alkoivat harjoitella opettajan tehtävää varten. Auskultantit pitivät harjoitustunteja ja seurasivat opetusta.

Suomen itsenäisyyden ensimmäisten vuosikymmenten aikana ammatillinen koulutus kehittyi hitaasti elinkeinoelämän esittämistä kehittämistavoista huolimatta. Eri alojen ammatillinen koulutus oli hallinnollisesti hajallaan eri ministeriöiden yhteydessä. Toinen maailmansota, pula ammattitaitoisesta työvoimasta, suuret ikäluokat ja elinkeinorakenteen muutos saivat yhteiskunnan viimein panostamaan ammatillisen koulutuksen kehittämiseen. Tulevaa koulutuksen laajenemista ennakoiden SLKn yhteyteen perustettiin opettajakoulutusyksikkö vuonna 1950. Oppilaitoksesta tuli normaalikauppaoppilaitos. Kyseistä vuotta juhlietaan Haaga-Heliassa ammatillisen opettajakoulutuksen alkamisvuotena.

Ammatillisen koulutuksen ekspansio alkoi 1950-luvun lopulla ja jatkui seuraavalla vuosikymmenellä. Oppilaitokset kasvoivat ja uusia oppilaitoksia perustettiin. Opettajakoulutus laajeni. Ammatillista opettajakoulutusta toteutettiin alakohtaisesti useassa pienessä yksikössä ympäri maata. Eri yksiköissä toteutettu opettajakoulutus oli kestoltaan ja sisällöltään epäyhtenäistä. Koulutuksen

laadun parantamiseksi opettajakoulutuksessa otettiin käyttöön uudet opetussuunnitelmat vuonna 1986. Kaikilla aloilla opettajien tuli suorittaa pedagogiset opinnot ja opintojen laajuudeksi tuli 40 opintoviikkoa. Vuodesta 1992 alkaen opettajakoulutusyksiköihin saattoi hakeutua eri alojen opettajaopiskelijoita.

Ammattikorkeakoulujärjestelmän rakentamisen yhteydessä ammatillisen opettajakoulutuksen järjestäminen oli mietittävä uudelleen.

Vuoden 1996 lakiuudistuksessa ammatillinen opettajakoulutus asetettiin viiden ammattikorkeakoulun yhteydessä toimivan ammatillisen opettajakorkeakoulun tehtäväksi. Helia Ammatillinen opettajakorkeakoulu aloitti toimintansa vuonna 1997. SLK:n opettajakoulutus ja osa Helsingin Sairaanhoidon-opiston opettajakoulutuksen toiminnoista siirrettiin Helia Ammatilliseen opettajakorkeakouluun. Opettajakoulutuksen laajuudeksi määrättiin 35 opintoviikkoa.

Opettajakorkeakoulu on tällä vuosituohannella kehittynyt monialaiseksi opettajakoulutusta, täydennyskoulutusta ja tutkimus- ja kehitys- ja innovaatio toimintaa toteuttavaksi yksiköksi. Vuonna 2005 ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmauudistuksen myötä erityisopettajan pedagogisten opintojen laajuudeksi tuli 60 opintopistettä. Korkeakoulujärjestelmän rakenteellinen kehittäminen johti, Haaga-Helia Ammatillisen opettajakorkeakoulun perustamiseen vuonna 2007.

Erityisopettajakoulutus alkoi vuonna 2006 Euroopan sosiaalirahaston tuen turvin. Koulutus vakinaistettiin muutamaa vuotta myöhemmin. Opinto-ohjaajakoulutuksen alkoi vuonna 2011. Toiminnan monipuolistumisen avulla Haaga-Helia Ammatillinen opettajakorkeakoulu on pystynyt aiempaa paremmin kehittämään ammatillista koulutusta toimialueellaan.

Vuonna 2010 vietimme Haaga-Helia:ssa opettajankoulutuksen 60-vuotisjuhlia. Olemme ylpeitä juuristamme, kehittämisen ja kehittyminen ovat toimintamme kulmakiviä. Yhdessä opettajaopiskelijoiden, oppilaitosten, elinkeinoelämän kumppaneiden ja järjestöjen kanssa kehitämme niin ammatti- kuin ammattikorkeakoulupedagogiikkaa tulevaisuuden yhteiskunnan tarpeisiin.

Vuoden 2010 juhluvuoden kunniaksi Haaga-Helia julkaisi Haaga-Helia Ammatillisen opettajakorkeakoulun historiikin, *Opettajan ammattiin ja ammatin opettajaksi*. Kirjan on toimittanut Sirkka Kortetjärvi-Nurmi ja siinä kerrotaan monipuolisesti Haaga-Helia Ammatillisen opettajakorkeakoulun toiminnasta ja tavoitteista. Teoksessa tarkastellaan opettajankoulutusta myös koko yhteiskunnan toiminnan taustaa vasten. Historiikin voi ostaa osoitteesta julkaisut@haaga-helia.fi.

5 AIKATAULU 2015–2016

Lähipäivät

Helsingin ryhmät / English group: Haaga-Helia AMK, Ratapihantie 13 (Pasila)

Porvoon ryhmä: Haaga-Helia AMK, Taidetehtaankatu 1

Turun ryhmä: Turun AMK, Lemminkäisenkatu 30

2015 kevät		Ammatillinen opettajankoulutus School of Vocational Teacher Education 60 op / cr			
Opiskelumuoto Mode of study	1 vuosi Helsinki	1 vuosi Helsinki, viikonloppu	1 vuosi Helsinki, verkko	1 vuosi Porvoo	
TOUKOKUU	19.5.2015, klo 9-16 Ammattipedagogiset opinnot, (Amped)		18.-19.5.2015, klo 9-16 Ammattipedagogiset opinnot, (Amped)	19.5.2015, klo 9-16 Ammattipedagogiset opinnot, (Amped)	
	20.5. Kasvatustieteelliset perusopinnot, (Kasper) klo 9-12 Kas1 ja klo 13-16 Kas2				
		22.5.2015, klo 16.30-20.30 23.5.2015, klo 9-16 Ammattipedagogiset opinnot (Amped)			
KESÄKUU	2.6. klo 9-16 Kas1				
	9.6. Amped, Pienryhmä			9.6. Amped, Pienryhmä	

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT (60 op) koostuvat kahdesta kokonaisuudesta:

Ammattipedagogiset opinnot 35 op, (Amped) ja Kasvatustieteelliset perusopinnot 25 op, (Kasper).

Jos olet jo aiemmin suorittanut joko kasvatustieteen/tieteiden, aikuiskasvatustieteen, erityispedagogiikan tai ammattikasvatuksen perusopinnot (15 ov/25 op), niin sinun ei tarvitse osallistua kasvatustieteellisten perusopintojen (Kasper) lähipäiville.

Opettajaopiskelijoiden kiripäivät ovat 5.-6.11.2015, 21.-22.3.2016 ja 1.6.2016.

AMMATILLISEN ERITYISOPETTAJANKOULUTUKSEN OPINNOT (60 op) koostuvat kahdesta kokonaisuudesta:

Ammattipedagogiset opinnot 35 op (Amped) ja Erityispedagogiikan perusopinnot 25 op (Eriper).

Jos olet jo aiemmin suorittanut erityispedagogiikan perusopinnot (15 ov/25 op), niin sinun ei tarvitse osallistua (Eriper) lähipäiville.

Ammatillinen opettajankoulutus School of Vocational Teacher Education 60 op / cr			Ammatillinen erityisopettajan koulutus 60 op	Ammatillinen opinto-ohjaajan koulutus 60 op
1 vuosi Turku	1½ year Helsinki, English group	1½ vuosi Helsinki	1½ vuosi Helsinki, Erityisopettajan koulutus	1½ vuosi Helsinki, Opinto-ohjaajan koulutus
27.5.2015, klo 9-16 Ammattipedagogiset opinnot, (Amped) 28.5.2015, klo 9-12 Amped	21.-22.5.2015, klo 9-16	21.5.2015, klo 9-16 Ammattipedagogiset opinnot, (Amped) 22.5.2015, klo 9-12 Amped	21.-22.5.2015 klo 9-16 Ammattipedagogiset opinnot, (Amped)	21.-22.5.2015 klo 9-16
28.5. Kasvatustieteelliset perusopinnot, (Kasper) klo 13-16 Kas1		22.5. Kasvatustieteelliset perusopinnot, (Kasper) klo 13-16 Kas1		
			1.6. klo 9-15 Erityispedagogiikan perusopinnot, (Eriper)	
4.6. klo 9-12 Kas2				

2015 syksy

Ammatillinen opettajankoulutus
School of Vocational Teacher Education
60 op / cr

Opiskelumuoto
 Mode of study

1 vuosi
Helsinki1 vuosi
Helsinki,
viikonloppu1 vuosi
Helsinki,
verkko1 vuosi
Porvoo

ELOKUU

12.8. klo 9-16 Kas2
 26.8. klo 9-16 Kas3

25.8. Amped, Pienryhmä

28.8. klo 16.30-20.30
 Amped
 29.8. klo 9-16 Amped

SYYSKUU

7.-8.9. klo 9-16 Amped

25.9. klo 16.30-20.30
 Amped
 26.9. klo 9-16 Amped

1.-2.9. klo 9-16 Amped

7.-8.9. klo 9-16 Amped

16.9. klo 9-16 Kas3

LOKAKUU

5.10. Amped, Pienryhmä
 26.-27.10. klo 9-16 Amped

23.10. klo 16.30-20.30
 Amped
 24.10. klo 9-16 Amped

5.10. Amped, Pienryhmä
 26.-27.10. klo 9-16 Amped

22.10. klo 9-16 Kas6

MARRASKUU

11.11. Amped, Pienryhmä
 23.-24.11. klo 9-16 Amped

27.11. klo 16.30-20.30
 Amped
 28.11. klo 9-16 Amped

9.11. klo 9-16 Amped

11.11. Amped, Pienryhmä
 23.-24.11. klo 9-16 Amped

30.11. klo 9-16 Kas6

JOULUKUU

Ammatillinen opettajankoulutus School of Vocational Teacher Education 60 op / cr			Ammatillinen erityisopettajan koulutus 60 op	Ammatillinen opinto-ohjaajan koulutus 60 op
1 vuosi Turku	1½ year Helsinki, English group	1½ vuosi Helsinki	1½ vuosi Helsinki, Erityisopettajan koulutus	1½ vuosi Helsinki, Opinto-ohjaajan koulutus
18.8. klo 9-16 Kas1 20.8. klo 9-16 Kas2	25.-27.8. klo 9-16	13.8. klo 9-16 Kas1 14.8. klo 9-12 Kas2	20.8. klo 17-18.30 Eriper1 * 25.-27.8. klo 17-18.30 Eriper1 *	
2.9. klo 9-16 Kas3 22.9. klo 9-16 Kas3		9.-10.9. klo 9-16 Amped	9.-10.9. klo 9-16 Amped	9.-10.9. klo 9-16
9.-10.9. klo 9-16 Amped 24.9. Amped, Pienryhmä		15.9. klo 9-16 Kas2 23.9. klo 9-16 Kas3	1.-3.9. klo 17-18.30 Eriper1 * 8.-10.9. klo 17-18.30 Eriper1 *	
27.-28.10. klo 9-16 Amped		6.-7.10. klo 9-16 Amped	6.-7.10. klo 9-16 Amped	5.-7.10. klo 9-16
		15.10. klo 9-16 Kas3	12.10. klo 17-18.30 Eriper2 * 14.10. klo 17-18.30 Eriper2 *	
11.11. Amped, Pienryhmä 25.-26.11. klo 9-16 Amped	10.-12.11. klo 9-16	17.-18.11. klo 9-16 Amped	23. tai 24. tai 25. tai 26.11. klo 16-20.30 Eriper2 *	16.-18.11. klo 9-16
12.11. klo 9-12 Kas5			17.-18.11. klo 9-16 Amped	
9.12. klo 9-16 Kas5		3.12. klo 9-12 Kas5	1.12. ja 3.12. klo 17-18.30 Eriper3 *	

2016

Ammatillinen opettajankoulutus
School of Vocational Teacher Education
60 op / cr

Opiskelumuoto
Mode of study

1 vuosi
Helsinki1 vuosi
Helsinki,
viikonloppu1 vuosi
Helsinki,
verkko1 vuosi
Porvoo

TAMMIKUU

14.1. klo 9-12 Kas5

18.-19.1. klo 9-16 Amped

22.1. klo 16.30-20.30
Amped
23.1. klo 9-16 Amped

18.-19.1. klo 9-16 Amped

HELMIKUU

3.2. klo 9-16 Kas5

17.2. Amped, Pienryhmä

26.2. klo 16.30-20.30
Amped
27.2. klo 9-16 Amped

8.-9.2. klo 9-16 Amped

17.2. Amped, Pienryhmä

MAALISKUU

14.-15.3. klo 9-16 Amped

18.3. klo 16.30-20.30 Am-
ped
19.3. klo 9-16 Amped

14.-15.3. klo 9-16 Amped

HUHTIKUU

13.4. Amped, Pienryhmä

15.4. klo 16.30-20.30
Amped
16.4. klo 9-16 Amped
Amped

13.4. Amped, Pienryhmä

TOUKOKUU

9.-10.5. klo 9-16 Päätös

10.5. klo 16.30-20.30
Päätös

10.5. klo 9-16 Päätös

9.-10.5. klo 9-16 Päätös

KESÄKUU

ELOKUU

SYYSKUU

LOKAKUU

MARRASKUU

Ammatillinen opettajankoulutus School of Vocational Teacher Education 60 op / cr			Ammatillinen erityisopettajan koulutus 60 op	Ammatillinen opinto-ohjaajan koulutus 60 op
1 vuosi Turku	1½ year Helsinki, English group	1½ vuosi Helsinki	1½ vuosi Helsinki, Erityisopettajan koulutus	1½ vuosi Helsinki, Opinto-ohjaajan koulutus
12.1. klo 9-12 Kas6		13.1. klo 9-16 Kas5	11. tai 12. tai 13.1. klo 16-20.30 Eriper3 * 19. tai 20. tai 21.1. klo 16-20.30 Eriper4 *	20.-22.1. klo 9-16
26.-27.1. klo 9-16 Amped	26.-28.1. klo 9-16	20.-21.1. klo 9-16 Amped	20.-21.1. klo 9-16 Amped	
11.2. klo 9-16 Kas6			10.2. klo 9-16 Eriper5	
9.-10.3. klo 9-16 Amped	8.-10.3. klo 9-16	4.3. klo 9-16 Kas6 16.-17.3. klo 9-16 Amped	16.-17.3. klo 9-16 Amped	15.-17.3. klo 9-16
19.-20.4. klo 9-16 Amped	27.-28.4. klo 9-16	25.-26.4. klo 9-16 Amped 12.4. klo 9-16 Kas6	25.-26.4. klo 9-16 Amped 14.4. klo 9-16 Eriper5	25.-26.4. klo 9-16
10.-11.5. klo 9-16 Päätös				
	7.-8.6. klo 9-16	6.-7.6. klo 9-16 Amped	6.-7.6. klo 9-16 Amped	6.-7.6. klo 9-16
				24.-26.8. klo 9-16
	13.-14.9. klo 9-16	12.-13.9. klo 9-16 Amped	12.-13.9. klo 9-16 Amped	12.-13.9. klo 9-16
	25.10. klo 9-16	25.-26.10. klo 9-16 Amped	25.-26.10. klo 9-16 Amped	24.-26.10. klo 9-16
	30.11. klo 9-16 Graduation	30.11. klo 9-16 Päätös	30.11. klo 9-16 Päätös	30.11. klo 9-16 Päätös

